

Conservatorio Profesional de Música de Vigo

Programación de Guitarra

Índice

1. Introducción	5
1.1 Marco Legal	5
1.2 Características do centro	6
1.3 Características do alumnado	7
2. Obxectivos xerais das ensinanzas musicais	9
2.1 Grao elemental	9
2.2 Grao Profesional	9
3. Obxectivos específicos das ensinanzas musicais	11
4. Obxectivos, contidos e criterios de avaliación da materia de Guitarra	13
4.1 Grao elemental da materia de Guitarra	13
4.2 Grao profesional da materia de Guitarra	13
5. Metodoloxía	14
5.1 Principios metodolóxicos	14
5.2 Métodos didácticos	15
6. Atención á diversidade	16
7. Temas transversais	17
7.1 Educación en valores	17
7.2 Tratamento das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC's)	18
8. Actividades culturais e de promoción das ensinanzas	19
8.1 Actos institucionais	19
8.2 Cursos e clases maxistras	20
8.3 Audicións	20
8.4 Outros	20
9. Secuenciación por cursos	21
9.1 Curso: 1º de grao elemental	21
9.1.1 Obxectivos	21
9.1.2 Contidos	21
9.1.3 Avaliación	21
9.1.4 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula	23
9.1.5 Medidas de recuperación	23
9.1.6 Recursos didácticos	24
9.2 Curso: 2º de grao elemental	25
9.2.1 Obxectivos	25
9.2.2 Contidos	25

9.2.3	Avaliación	25
9.2.4	Criterios para a concesión de ampliación de matrícula	27
9.2.5	Medidas de recuperación	27
9.2.6	Recursos didácticos	28
9.3	Curso: 3º de grao elemental	29
9.3.1	Obxectivos	29
9.3.2	Contidos	29
9.3.3	Avaliación	30
9.3.4	Criterios para a concesión de ampliación de matrícula	31
9.3.5	Medidas de recuperación	31
9.3.6	Recursos didácticos	33
9.4	Curso: 4º de grao elemental	34
9.4.1	Obxectivos	34
9.4.2	Contidos	34
9.4.3	Avaliación	35
9.4.4	Medidas de recuperación	36
9.4.5	Recursos didácticos	37
9.5	Curso: 1º de grao profesional	39
9.5.1	Obxectivos	39
9.5.2	Contidos	39
9.5.3	Avaliación	40
9.5.4	Criterios para a concesión de ampliación de matrícula	41
9.5.5	Medidas de recuperación	41
9.5.6	Recursos didácticos	43
9.6	Curso: 2º de grao profesional	44
9.6.1	Obxectivos	44
9.6.2	Contidos	44
9.6.3	Avaliación	45
9.6.4	Criterios para a concesión de ampliación de matrícula	46
9.6.5	Medidas de recuperación	46
9.6.6	Recursos didácticos	48
9.7	Curso: 3º de grao profesional	49
9.7.1	Obxectivos	49
9.7.2	Contidos	49
9.7.3	Avaliación	50
9.7.4	Criterios para a concesión de ampliación de matrícula	51
9.7.5	Medidas de recuperación	51
9.7.6	Recursos didácticos	53
9.8	Curso: 4º de grao profesional	55
9.8.1	Obxectivos	55
9.8.2	Contidos	55
9.8.3	Avaliación	56
9.8.4	Criterios para a concesión de ampliación de matrícula	57
9.8.5	Medidas de recuperación	58

9.8.6	Recursos didácticos	59
9.9	Curso: 5º de grao profesional	61
9.9.1	Obxectivos	61
9.9.2	Contidos	61
9.9.3	Avaliación	62
9.9.4	Criterios para a concesión de ampliación de matrícula	63
9.9.5	Medidas de recuperación	64
9.9.6	Recursos didácticos	65
9.10	Curso: 6º de grao profesional	67
9.10.1	Obxectivos	67
9.10.2	Contidos	67
9.10.3	Avaliación	68
9.10.4	Medidas de recuperación	69
9.10.5	Recursos didácticos	71

10. Procedementos de avaliación e seguimento da programación didáctica 73

11. Procedementos para realizar a avaliación interna do departamento 74

12. ANEXOS 75

12.1	Probas de acceso 1º de grao profesional	75
12.2	Probas de acceso a outros cursos	75
12.3	Premios Fin de Grao	75
12.3.1	Contidos da proba	75
12.3.2	Criterios de avaliación	75
12.3.3	Criterios de cualificación	75
12.4	Procedementos e ferramentas de avaliación	76

1. Introducción

A presente Programación Didáctica de Guitarra está baseada na secuenciación dos obxectivos, contidos e criterios de avaliación ao longo dos catro cursos do grao elemental e dos seis de que consta o grao profesional, e foi realizada polo profesorado do departamento de guitarra de acordo co currículo oficial vixente para a materia e co proxecto educativo do centro, como así establecen os artigos 5º e 10º do capítulo II dos Decretos 198/2007 e 203/2007, do 27 de setembro, respectivamente.

Este documento inclúe, ademais dos obxectivos e contidos, a metodoloxía que se vai a seguir (indicando materiais e recursos didácticos que se empregarán), a avaliación e os seus tipos, procedementos e ferramentas (tanto da aprendizaxe coma da ensinanza e da propia programación), a atención á diversidade, e outras informacións que consideramos de interese e necesidade para levar a cabo o proceso de ensinanza-aprendizaxe.

Entendemos esta programación didáctica como un instrumento flexible, que permite adaptarse ás circunstancias concretas do alumnado en cada momento do seu proceso de aprendizaxe, pero ao mesmo tempo, tamén como marco de referencia que lle dá forma á nosa ensinanza garantizando que aqueles alumnos e alumnas dun mesmo nivel, e incluso con diferente profesorado, poidan acceder a unha ensinanza que favoreza a consecución dunhas competencias mínimas equiparables.

1.1 Marco Legal

Para a elaboración desta programación didáctica tivéronse en conta os seguintes documentos legais, clasificados atendendo á súa data de publicación, de menor a maior antigüidade:

- **ORDE do 29 de setembro de 2015** pola que se convocan os premios extraordinarios nas ensanzas artísticas profesionais nas modalidades de música, danza e de artes plásticas e deseño na Comunidade Autónoma de Galicia, correspondentes ao curso 2014/15. DOG do 6 de outubro de 2015.
- **DECRETO 229/2011**, do 7 de decembro, polo que se regula a atención á diversidade do alumnado dos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia nos que se imparten as ensanzas establecidas na Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación. DOG 21 de decembro de 2011.
- **CIRCULAR 15/2011** da Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa pola que se ditan instrucións para determinados aspectos do funcionamento dos conservatorios elementais e profesionais de música e danza.

- **ORDE do 4 de agosto de 2011** pola que se desenvolve o Decreto 223/2010, do 30 de decembro, polo que se establece o Regulamento Orgánico dos conservatorios elementais e profesionais de música e de danza da Comunidade Autónoma de Galicia. DOG do 18 de agosto de 2011.
- **DECRETO 223/2010**, do 30 de decembro, polo que se establece o Regulamento orgánico dos conservatorios elementais e profesionais de música e de danza da Comunidade Autónoma de Galicia. DOG do 19 de xaneiro de 2011.
- **ORDE do 28 de xullo de 2008**, pola que se regulan as probas de acceso ás ensinanzas profesionais de música dispostas no Decreto 203/2007, do 27 de setembro, polo que se establece o currículo das ensinanzas profesionais de réxime especial de música. DOG do 18 de agosto de 2008.
- **CIRCULAR 21/2008** da Dirección Xeral de Formación Profesional e Ensinanzas Especiais, pola que se regula a avaliación e cualificación dos alumnos e das alumnas que cursan as ensinanzas elementais de música e danza dispostas nos decretos 196/2007, do 20 de setembro e 198/2007, do 27 de setembro, polos que se establece a ordenación das ensinanzas de grao elemental de danza e de música, respectivamente.
- **ORDE do 8 de febreiro de 2008**, pola que se regula a avaliación e cualificación do alumnado que cursa as ensinanzas profesionais de música que se establecen na Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación. DOG do 26 de febreiro de 2008.
- **DECRETO 198/2007**, do 27 de setembro, polo que se establece a ordenación do grao elemental das ensinanzas de réxime especial de música. DOG do 25 de outubro de 2007.
- **DECRETO 203/2007**, do 27 de setembro, polo que se establece o currículo das ensinanzas profesionais de réxime especial de música. DOG do 31 de outubro de 2007.
- **CIRCULAR 9/2007** da Dirección Xeral de Formación Profesional e Ensinanzas Especiais, pola que se ditan instrucións sobre o desenvolvemento das ensinanzas elementais e profesionais de música establecidas na Lei Orgánica 2/2006, de 3 de maio, de Educación.

1.2 Características do centro

O Conservatorio Profesional de Música de Vigo é un centro público creado no ano 2003 despois da separación obrigatoria tal e como dispoñía a Lei Orgánica 1/1990 Xeral de Ordenación Educativa do Conservatorio Superior de Música de Vigo.

Sito na rúa Fotógrafo Felipe Prósperi s/n, entre a Avenida da Florida e Praza da Miñoa, o centro conta con instalacións axeitadas ás ensinanzas musicais, resultando un tanto escaso de espazos para a demanda que unha cidade como Vigo fai das ensinanzas musicais.

O centro sitúase na bisbarra de Vigo, zona amplamente industrializada. A actividade musical da zona xira en torno á existencia de un grande número de bandas populares e coros onde moitos/as alumnos/as reciben unha formación musical inicial. Existen tamén na zona un número importante de escolas de música públicas e privadas, e nos últimos anos tamén se crearon varias formacións do ámbito orquestral.

O propio Conservatorio e algunhas entidades privadas (bancos, fundacións, sociedade filarmónica, etc.) programan actividades musicais. A cidade carece de fonoteca pública e de biblioteca musical especializada (a excepción da do propio centro).

A maiores da actividade docente da ensinanza de música, no Centro realízanse diferentes actividades extraescolares e complementarias co obxectivo de completar a formación do alumnado: concertos, conferencias e cursos de especialización, e outros.

A ensinanza que se imparte no Conservatorio Profesional de Música de Vigo é a de música, regulada pola Lei 2/2006, do 3 de maio, de Educación e polo Real Decreto 1577/2006, do 22 de decembro polo que se fixan os aspectos básicos das ensinanzas profesionais de música, sendo na Comunidade Autónoma de Galicia os decretos polos que se regula o grao elemental e profesional o 198/2007, do 27 de setembro, e 203/2007, do 27 de setembro.

1.3 Características do alumnado

O centro conta cunha media de 640 alumnos e alumnas, variando a súa procedencia segundo a idade e o curso que realizan. Así, a maioría dos discentes do grao elemental pertencen á bisbarra de Vigo, agás algúns que veñen para cursar especialidades que non se imparten noutros conservatorios da provincia.

As principais motivacións para o estudo neste Centro son:

- A obtención dun título que lles abra saídas profesionais, e que posibilita a continuidade de estudos no grao superior de música.
- A calidade da ensinanza.
- A ubicación do Conservatorio.

As expectativas de futuro do alumnado varían segundo o grao no que se atopan: os/as alumnos/as de grao elemental teñen como principal obxectivo obter unha formación que lles permita gozar da música e poder continuar os seus estudos. O alumnado do grao profesional manifesta as súas preferencias por dedicarse á docencia e á práctica instrumental (orquestra, banda, coro, cámara, solista, etc.), e, se cadra, continuar os seus estudos nun Conservatorio Superior de Música.

No estudo individual do alumnado resalta o esforzo, a análise do repertorio e a comprensión do mesmo. Como gran problema sobresaee a falta de tempo, especialmente no grao profesional, debido á gran cantidade de horas que o alumnado pasa no seu centro de ensinanza obrigatoria. Outros problemas son a falta de organización, de constancia e concentración no estudo.

O clima existente entre o alumnado e o profesorado do centro é óptimo, sendo este un dos valores máis apreciados por ambas partes.

É de destacar que as preferencias do alumnado no seu tempo de lecer, sigan relacionadas coa música, debido á importancia que dan á asistencia a concertos ou á escoita da mesma na casa. As outras afeccións do alumnado do Conservatorio Profesional de Música de Vigo son a lectura e os deportes.

Como conclusión, extraemos que ao ser este un centro de ensinanzas artísticas o grao de satisfacción do alumnado co centro é alto, por non ser obrigatorios os devanditos estudos.

2. Obxectivos xerais das ensinanzas musicais

2.1 Grao elemental

O artigo 2º do capítulo I do Decreto 198/2007, do 27 de setembro, polo que se establece a ordenación do grao elemental das ensinanzas de réxime especial de música, indica que a finalidade deste grao é promover a autonomía do alumnado para que a súa capacidade de expresión musical adquira a calidade artística necesaria que permita acceder ao grao profesional.

Esta finalidade acadaríase coa consecución dos obxectivos ou capacidades ao longo dos catro cursos dos que consta o grao elemental e que o artigo 3º do capítulo I do mesmo Decreto enumera:

- a) Apreciar a importancia da música como linguaxe artística e medio de expresión cultural dos pobos e das persoas.
- b) Expresarse con sensibilidade musical e estética para interpretar a música de diferentes épocas e estilos, gozar con ela e enriquecer as propias posibilidades de comunicación e de realización persoal.
- c) Coñecer e valorar a importancia da respiración e do dominio do propio corpo no desenvolvemento da técnica instrumental, da calidade do son e da interpretación.
- d) Relacionar os coñecementos musicais coas características da escritura e da literatura do instrumento da especialidade, coa finalidade de adquirir as bases que permitan desenvolver a interpretación artística.
- e) Interpretar en público, coa necesaria seguridade en si mesmo, para vivir a música como medio de comunicación.
- f) Interpretar música en grupo habituándose a escoitar outras voces ou instrumentos, e adaptarse harmónicamente ao conxunto.
- g) Ser consciente da importancia do traballo individual e adquirir a capacidade de escoitarse e ser crítico consigo mesmo.
- h) Valorar o silencio como elemento indispensable para o desenvolvemento da concentración, a audición interna e o pensamento musical.
- i) Ser consciente da importancia dunha escoita activa como base imprescindible na formación de futuros profesionais.
- j) Fomentar a utilización do patrimonio musical en xeral, e a do galego en particular, como medio indispensable no enriquecemento da persoa e da súa formación musical.

2.2 Grao Profesional

O Decreto 203/2007, do 27 de setembro, polo que se establece o currículo das ensinanzas profesionais de réxime especial de música, indica no artigo 2º que a súa finalidade é proporcionarlle ao alumnado unha formación artística de calidade e garantir a cualificación dos futuros profesionais da música, ordenándose en catro funcións básicas: formativa, orientadora, profesionalizadora e preparatoria para estudos posteriores.

Esta finalidade acádase ao longo dos seis cursos dos que consta este grao coa consecución dos seguintes obxectivos que aparecen enumerados no artigo 3º do mesmo Decreto:

- a) Habitarse a escoitar música e establecer un concepto estético que permita fundamentar e desenvolver os propios criterios interpretativos.
- b) Desenvolver a sensibilidade artística e o criterio estético como fonte de formación e enriquecemento persoal.
- c) Analizar e valorar a calidade da música.
- d) Coñecer os valores da música e optar polos aspectos xurdidos dela máis axeitados para o desenvolvemento persoal.
- e) Participar en actividades de animación musical e cultural que permitan vivir a experiencia de transmitir o gozo da música.
- f) Coñecer e empregar con precisión o vocabulario específico relativo aos conceptos científicos da música.
- g) Coñecer e valorar o patrimonio musical como parte integrante do patrimonio histórico e cultural.
- h) Tomar conciencia da importancia dunha escoita activa como base imprescindible na formación de futuros profesionais.

Fomentar a utilización do patrimonio musical en xeral, e a do galego en particular, como medio indispensable no enriquecemento da persoa e da súa formación musical.

3. Obxectivos específicos das ensinanzas musicais

A diferenza do Decreto 198/2007, que establece a ordenación do currículo das ensinanzas elementais, no Decreto 203/2007 de ordenación das ensinanzas profesionais recóllense no artigo 6º os obxectivos específicos destas, que serán desenvolvidos de xeito máis concreto no currículo de cada materia e que citaremos nos seguintes apartados deste mesmo punto.

Estes obxectivos específicos ou capacidades que deben ser adquiridos polo alumnado do grao profesional das ensinanzas de música son:

- a) Superar con dominio e capacidade crítica os contidos e os obxectivos formulados nas materias que compoñen o currículo da especialidade elixida.
- b) Coñecer os elementos básicos das linguaxes musicais, as súas características, as funcións e as transformacións nos contextos históricos.
- c) Utilizar o oído interno como base da afinación, da audición harmónica e da interpretación musical.
- d) Formar unha imaxe axustada das posibilidades e das características musicais de cada un, tanto a nivel individual como en relación co grupo, coa disposición necesaria para saber integrarse como un membro máis del ou para actuar como responsable do conxunto.
- e) Compartir vivencias musicais de grupo na aula e fóra dela que permitan enriquecer a relación afectiva coa música, a través do canto e da participación instrumental en grupo.
- f) Valorar o corpo e a mente para utilizar con seguridade a técnica e poder concentrarse na audición e na interpretación.
- g) Relacionar e aplicar os coñecementos adquiridos en todas as materias que compoñen o currículo, nas vivencias e nas experiencias propias para acadar unha interpretación artística de calidade.
- h) Coñecer e aplicar as técnicas do instrumento ou da voz de acordo coas exixencias das obras.
- i) Adquirir e demostrar os reflexos necesarios para resolver eventualidades que xurdan na interpretación.
- j) Cultivar a improvisación e a transposición como elementos inherentes á creatividade musical.
- k) Interpretar individualmente ou dentro da agrupación correspondente obras escritas en todas as linguaxes musicais, afondando no coñecemento dos estilos e das épocas, así como nos recursos interpretativos de cada un destes.

l) Actuar en público con autocontrol, dominio da memoria e capacidade comunicativa.

4. Obxectivos, contidos e criterios de avaliación da materia de Guitarra

4.1 Grao elemental da materia de Guitarra

No Anexo II do Decreto 198/2007, do 27 de setembro, polo que se establece a ordenación do grao elemental das ensinanzas de réxime especial de música, establécense os obxectivos, contidos e criterios de avaliación sobre os que se basa a presente programación.

4.2 Grao profesional da materia de Guitarra

En canto aos elementos curriculares do grao profesional que serviron de base para a elaboración desta programación, estes pódense consultar no Anexo II do Decreto 203/2007, do 27 de setembro, polo que se establece o currículo das ensinanzas profesionais de réxime especial de música.

5. Metodoloxía

Pola propia natureza da ensinanza da Guitarra, ao ter unha maior carga de traballo individual, as técnicas de ensinanza serán individuais e activas, e o método a empregar será a autoaprendizaxe guiada, onde o profesor en cada clase orientará e motivará ao alumnado para a busca, procesamento e aplicación da información necesaria, así como a aprendizaxe por proxectos, xa que estes coñecementos que adquirirá poranse en práctica nas metas ou proxectos establecidos, desde a preparación de obras e estudos ate un programa de concerto.

Para dar reposta a todo o anterior, e de xeito xeral, as estratexias metodolóxicas adaptaranse á madurez do alumnado e aos factores contextuais da clase, como son o tempo dispoñible e os espazos e recursos cos que se conte.

5.1 Principios metodolóxicos

Os principios que rixen a elaboración desta programación didáctica dotándoa de coherencia e sentido son:

- **Actividade:** O carácter instrumental da especialidade de guitarra require da práctica, polo que o principio de que as cousas se aprenden facéndoas vai implícito na nosa ensinanza.
- **Autonomía:** Cada alumno/a será orientado nas súas clases individuais, ensinándolle a traballar de forma independente e a tomar decisións por si mesmo.
- **Creatividade:** Ao tratarse dunha ensinanza artística, toda actividade que realicemos tratará de estimular o pensamento e a imaxinación, buscando conseguir que os nosos alumnos non repitan soamente o que decimos e pedimos.
- **Individualización:** A nosa ensinanza da materia é individual a maior parte do tempo, algo que nos facilita que en cada clase se teña en conta a dimensión persoal e afectivo social de cada alumno ou alumna.
- **Flexibilidade e diversidade de estratexias didácticas:** Co fin de conseguir os obxectivos propostos poderemos realizar as adecuacións que fosen precisas na temporalización dos contidos.
- **Convivencia:** Nos casos en que as actividades da nosa ensinanza requiran de traballo en equipo fomentaranse en todo momento un clima de cordialidade e respecto entre o alumnado.
- **Significación:** Esta será unha das vías de motivación que empregaremos, presentando o que se aprende como algo que será útil noutras situacións, que terá aplicación reais.

- **Interdisciplinariade:** Buscaremos relacionar os contidos da nosa materia cos das outras materias do currículo que cursa o noso alumnado para dotalos dunha maior significación

5.2 Métodos didácticos

Á hora de decidir os métodos didácticos para esta programación didáctica tivéronse en conta os seguintes enfoques:

- **Modelo constructivista:** Tomando como idea principal que o coñecemento é unha construción persoal na que o/a alumno/a elabora significados propios a partir duns coñecementos previos, a través dunha actividade intelectual e práctica.
- **Aprendizaxe significativa:** Este modelo de aprendizaxe está moi relacionado co constructivista, xa que a adquisición de coñecemento polo alumno realízase construíndo sobre os seus propios esquemas, sumando información sobre a que xa ten, que lle será útil para aplicar noutras situacións.

Para que esto se produza, debemos ter en conta ao longo de toda actividade:

- a) Que o alumnado teña unha boa actitude, algo que se consegue facéndolle ver que o que están a facer ten sentido, é dicir ten unha razón, unha finalidade, así como fomentando o bo clima de clase, a autoconfianza, etc.
- b) Que o que se ensine presente unha estrutura lóxica dentro da materia, enfocando o traballo de forma globalizadora.
- c) Que as novas aprendizaxes se relacionen cos coñecementos previos, é dicir, os contidos deben ter significatividade psicolóxica.
- d) Que sexan conscientes da importancia do estudo individual, fomentando o interese e o respecto polo hábito de estudo e ensinándolles a maneira de que ese tempo sexa eficiente.

6. Atención á diversidade

A diversidade constitúe un valor que enriquece e diversifica a realidade, esixindo no plano educativo unha maior atención por parte do profesorado.

É un feito que os alumnos que acceden a un conservatorio presentan diferenzas individuais e non todos os alumnos aprenden ao mesmo ritmo nin teñen as mesmas capacidades, polo que será labor do profesorado adecuar a práctica docente ás necesidades e características do alumnado.

Para dar resposta á diversidade, desde a clase de guitarra teremos en conta as seguintes pautas:

- Traballar con materiais abertos e flexibles, que plantexen diversas estratexias para o logro dos coñecementos.
- Ter en conta as diferenzas individuais e de grupo que se detectan na avaliación inicial: os intereses dos nenos, o contacto que tiveron coas actividades, as destrezas adquiridas, etc.
- Buscar orientación externa, de ser necesario, co propio centro como mediador.
- Respetar o ritmo de aprendizaxe de cada alumno.
- Diversificar as actividades para lograr os obxectivos.
- Plantexar actividades de diferente dificultade e integrar aos alumnos na máis apropiada ao seu nivel.
- Fomentar a pedagogía do éxito, é dicir, valorar os pequenos logros de cada un e considerar positivamente o seu proceso de aprendizaxe.
- Potenciar o traballo das actitudes para lograr o respecto de todos

A atención á diversidade constitúe un indicador moi positivo da saúde do noso sistema educativo, xa que un sistema que tamén intenta dar resposta a todos eses nenos e nenas con deficiencias a nivel persoal e con características cognitivas por encima da media, é un sistema educativo cercano ás necesidades reais do educando. Neste sentido a nosa programación didáctica intentará establecer os instrumentos necesarios, en consonancia cos outros documentos do centro, para lograr unha educación musical comprensiva e de calidade.

7. Temas transversais

A nosa materia tamén trata esta serie de elementos transversais que son abordados desde cada unha das diferentes asignaturas que comprenden o currículo das ensinanzas de réxime especial de música, e que nos dan a oportunidade de reflexionar sobre a dimensión máis persoal da educación.

7.1 Educación en valores

Á hora de abordar a educación en valores seguiranse as seguintes consignas:

- A **educación ambiental** tratarémola a través do coidado pola produción excesiva de sons por parte do alumnado, a concienciación sobre contaminación acústica, e a través da importancia que se lle debe de dar ao silencio como marco de calquera actividade musical.
- En canto á **educación para a saúde**, abordarémola a través da práctica corporal, aprendendo a apreciar e valorar o propio corpo e as súas posibilidades de movemento, tendo en conta e incidindo sobre a educación postural e a adquisición dun correcto tono muscular. Ademais, a música, polos seus compoñentes afectivos, fisiolóxicos e intelectuais, tamén incide de forma positiva no equilibrio persoal e anímico das persoas.
- No referente á **educación para a igualdade de sexos**, partiremos de que a música non está relacionada co sexo do alumnado, e de que toda actividade musical partirá do principio de integración, de colaboración e de respecto mutuo entre os integrantes da clase independentemente do sexo ao que pertencen.
- A **educación para a paz e a tolerancia** traballarase a partir de pezas doutras culturas e das relacións que se establezan coas persoas da contorna.
- A **educación para o lecer** traballarase a partir do concepto productivo do ocio, a través da asistencia a concertos, audicións, recitais e outras actividades culturais, ademais de fomentar a escoita de música e a lectura de libros relacionados co traballado en clase.
- En canto á **educación do consumidor** trataremos que o alumnado adquira unha actitude crítica ante o fenómeno musical, axudándolles a forxar un criterio á hora de decantarse por diferentes versións, e propiciando dese modo un aumento da súa capacidade de elección á hora de consumir música.
- Para rematar, a **educación moral e cívica** abordarémola ao ter presente o respecto ás normas e a necesidade da súa existencia como poden ser á hora de tocar en grupo: a entrada simultánea, o mante-

mento do plano sonoro adecuado, a actitude de escoita e respecto aos demais... Todas estas normas estarían referidas aos compañeiros, ao material da aula, ao profesor, etc.

7.2 Tratamento das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC's)

Hoxe en día é difícil pensar nun modelo pedagóxico que non se complemente cos recursos tecnolóxicos, permitindo unha formación máis completa e posibilitando unha renovación na pedagogía e na didáctica. A educación ten que avanzar ao paso da sociedade co fin de enriquecerse mutuamente.

Citamos a continuación o uso que facemos das TIC's nas clases de guitarra, adecuando sempre cada punto ao nivel do alumnado.

- Familiarizar aos alumnos coa utilización da **IMSLP**, “International Music Score Library Project” (Proxecto Biblioteca Internacional de Partituras Musicais) .
- Utilizar aparellos electrónicos como o teléfono móbil, as tablets ou os ordenadores portátiles para grabar aos alumnos e traballar sobre estas imaxes para fomentar a súa capacidade de autoaprendizaxe.
- Utilizar aparellos electrónicos como o teléfono móbil, as tablets ou os ordenadores portátiles para escoitar, de xeito crítico, as características das diferentes versións das obras do repertorio guitarrístico.

8. Actividades culturais e de promoción das ensinanzas

Dentro da Sección II do Proxecto Educativo de Centro do noso conservatorio, referente ás normas de organización e funcionamento, e concretamente no título cuarto do capítulo 4, establécese que estas actividades se poderán clasificar en actos institucionais, cursos e clases maxistras, audicións e outros.

O alumnado de guitarra terá o dereito de asistir, aínda que non a obriga, ás actividades culturais e de promoción das ensinanzas que se organicen dende o Departamento de Guitarra, agás nas audicións, onde si deberán participar.

A organización de todas as actividades extraordinarias e complementarias do conservatorio correspóndenlle, como norma xeral, ao Equipo de Actividades Culturais e á Vicedirección como coordinadora do dito equipo. Para todas estas actividades agás as audicións de aula (non sendo casos especiais que así o requiran), establecerase un plan de actuación que pode ser consultado no artigo 36º do título cuarto da sección do Proxecto Educativo do Centro anteriormente citado.

8.1 Actos institucionais

No curso académico 2003/2004 decidiuse iniciar a institucionalización dunha serie de concertos, de xeito que pasaran a formar parte da programación estable do centro. Seguindo esta liña de continuidade, as posibles participacións do Departamento de Guitarra serían nos seguintes actos:

- Concerto de apertura do Curso Académico: Terá lugar ao inicio do curso.
- Concertos Benéficos: en colaboración con entidades benéficas, coa posibilidade de recadación de donativos. Así mesmo, intentarase celebrar fóra do centro, nalgún lugar que garanta a maior difusión posible.
- Ciclos de concertos, como por exemplo o Ciclo de Primavera onde cada ano se convida a solistas e agrupacións tanto externas como con participación dalgún membro do claustro.
- Acto de graduación: Alumnado que remata os estudos do 4º curso do grao elemental e o 6º curso do grao profesional.

Ademais das actividades que se realicen no seo do propio centro, intentarase celebrar concertos en salas ou espazos que permitan unha maior proxección da nosa tarefa profesional.

8.2 Cursos e clases maxistras

Os cursos e clases maxistras que se desexen organizar, unha vez aprobados no seo do departamento correspondente trasladaranse ao Consello Escolar onde se debaterán, e se son autorizados pasarán a ter a consideración de actividades extraescolares ou complementarias do centro.

No caso de que o Departamento de Guitarra teña algunha proposta, esta deberá ser tratada no mes de setembro e será incluída na Programación Xeral Anual. As propostas posteriores a esta data, poderán terse en conta, sempre que sexan autorizadas polo Consello Escolar.

No caso de haber orzamento para as actividades, será o Consello Escolar quen estableza os criterios de distribución do mesmo.

8.3 Audicións

Atendendo ao que se contempla nos currículos de Grao Elemental e de Grao Profesional, cada departamento organizará audicións de alumnos que se celebrarán de forma continuada ao longo do curso. Ditas audicións serán públicas e se realizarán en tres períodos ao longo do curso, coordinadas pola Vicedirección.

Solicitarase dos departamentos colaboración para a elaboración de calendarios coas propostas de datas para as diferentes audicións que se queiran organizar ao longo do curso. Estas propostas serán estudadas pola Vicedirección para poder adxudicar datas, espazos e horarios definitivos.

O Departamento de Guitarra organizará como mínimo tres audicións, que poderán ser tanto de aula como no auditorio do centro, ao longo do curso nas que o alumnado deberá participar como mostra do traballo realizado na clase, interpretando a ou as obras que o seu profesor lle asigne, sexa en grupo ou como solista.

8.4 Outros

O centro colabora con entidades públicas e privadas participando en eventos organizados por estes, como son os “Premios Honoríficos David Russell”, ou os concertos pedagóxicos para colexios, entre outros, nos que o Departamento de Guitarra podería propoñer alumnado para a súa inclusión nestas actividades.

9. Secuenciación por cursos

A continuación desenvólvese a programación didáctica de Guitarra dos graos elemental e profesional por cursos.

9.1 Curso: 1º de grao elemental

9.1.1 Obxectivos

- Adoptar unha posición axeitada do corpo respecto do instrumento que posibilite e favoreza a acción do conxunto brazo-antebrazo-pulso-mans dedos esquerdos sobre o diapasón e os dedos dereitos sobre as cordas.
- Iniciación á afinación do instrumento.
- Iniciación do alumno no coñecemento, coidado e mantemento do seu instrumento e das súas uñas.
- Interpretar un repertorio básico, dunha dificultade acorde a este nivel.

9.1.2 Contidos

- Correcta posición do instrumento e o corpo.
- Desenvolvemento da habilidade de cada man e da sincronización entre ambas.
- Afinación do instrumento.
- Normas elementais do coidado do instrumento.
- Normas elementais do coidado das uñas.
- Repertorio básico.
- Lectura a vista.
- Iniciación ao desenvolvemento dos distintos tipos de memoria.
- Traballo da dinámica.

9.1.3 Avaliación

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio

profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexirase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de calificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sin limitarse unicamente á calificación trimestral ou final.

9.1.3.1 Criterios de avaliación

- Interpretación das pezas propostas polo profesor.
- Demostración, na interpretación das pezas propostas, da capacidade de aprendizaxe progresiva individual.
- Realización dos exercicios técnicos propostos polo profesor.
- Participación nas audicións de 2º e 3º trimestres.
- Asistencia a audicións ou concertos durante o curso.

Para o control da calidade do son, dinámicas, fraseo, etc. é fundamental o emprego de uñas na man dereita.

9.1.3.2 Mínimos esixibles

Acadar os obxectivos trazados para este curso, a través do cumprimento dos contidos e os recursos didácticos propostos.

Tendo en conta que a idade de inicio no ensino musical pode variar entre os 8 e os 14 anos, o profesor estipulará o grao de esixencia das diferentes destrezas propostas en relación non só á aprendizaxe progresiva individual, senón tamén á idade do alumno.

9.1.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

- Asistencia a clase.
- Valoración do traballo semanal realizado por o alumno.
- Temporalización trimestral do repertorio a traballar ao longo do curso.
- Exercicios de técnica, propostos por o profesor en cada clase.
- Actuacións en público participando nas audicións que cada trimestre se realizan no auditorio do centro.
- Ao final de cada trimestre realizaranse audicións de aula nas que os alumnos interpretarán parte do repertorio traballado no trimestre. Estas audicións serán obrigatorias para todo o alumnado.

9.1.3.4 Criterios de cualificación

- Valoración do traballo semanal realizado por o alumno: 60%.
- Temporalización trimestral do repertorio a traballar ao longo do curso: 15%.
- Exercicios de técnica, propostos por o profesor en cada clase: 10%.
- Participación nas audicións trimestrais de aula: 15%.

9.1.4 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

O profesor titor pode propor, con carácter excepcional, a ampliación de matrícula ao curso seguinte ao alumnado que, logo da orientación do profesorado, así o solicite, conforme á súa adecuada capacidade de aprendizaxe do curso actual e daquel ao que aspira acceder.

9.1.5 Medidas de recuperación

9.1.5.1 Procedementos de recuperación ordinarios

Primeiro trimestre:

- O alumno deberá demostrar adquirir unha posición correcta de corpo e mans a través de exercicios que lle pedirá realizar o seu profesor.

Segundo trimestre:

- O alumno deberá demostrar adquirir unha posición correcta de corpo e mans a través de exercicios que lle pedirá realizar o seu profesor.
- O alumno terá que interpretar interpretar as pezas propostas por o profesor ao longo do trimestre.

Terceiro trimestre:

- O alumno deberá demostrar adquirir unha posición correcta de corpo e mans a través de exercicios que lle pedirá realizar o seu profesor.
- O alumno deberá demostrar un coñecemento correcto da primeira posición do diapasón a través de exercicios que lle pedirá realizar o seu profesor.
- O alumno terá que interpretar interpretar as pezas propostas por o profesor ao longo do trimestre.

Proba fin de curso:

- O alumno deberá demostrar adquirir unha posición correcta de corpo e mans a través de exercicios que lle pedirá realizar o seu profesor.
- O alumno deberá demostrar un coñecemento correcto da primeira posición do diapasón a través de exercicios que lle pedirá realizar o seu

profesor.

- O alumno terá que interpretar interpretar as pezas propostas por o profesor ao longo do curso.

9.1.5.2 Probas extraordinarias

A avaliación na convocatoria extraordinaria será realizada individualmente por cada profesor titor a través das probas e exercicios que estime oportunos en función dos obxectivos e contidos marcados nesta programación e de acordo cos criterios de avaliación anteriormente citados.

9.1.6 Recursos didácticos

- PACO VALERIANO: “Cadernos de Guitarra”
- RENÉ KAPPELER: “Der Kleine Musikus” Vol. 1 e 2
- ROBERTO FABBRI: “Tocamos a guitarra”
- MARIA LINNEMANN: “Gitarren Geshichten” Vol. 1 e 2
- JUAN ANTONIO MURO: “ Basic pieces” Vol.1
- P. NUTTAL & J. WHIWORTH: “The Guitarrist Way’s” Vol. 1 e 2
- FERNANDO SOR: “Introducción ó estudo da guitarra” Op. 60

9.2 Curso: 2º de grao elemental

9.2.1 Obxectivos

- Adoptar unha posición axeitada do corpo respecto do instrumento que posibilite e favoreza a acción do conxunto brazo-antebrazo-pulsomans dedos esquerdos sobre o diapasón e os dedos dereitos sobre as cordas.
- Coñecer a afinación do instrumento.
- Iniciación do alumno no coñecemento, coidado e mantemento do seu instrumento e das súas uñas.
- Interpretar un repertorio básico, dunha dificultade acorde a este nivel.

9.2.2 Contidos

- Correcta posición do instrumento e o corpo.
- Desenvolvemento da habilidade de cada man e da sincronización entre ambas.
- Afinación do instrumento.
- Normas elementais do coidado do instrumento.
- Normas elementais do coidado das uñas.
- Repertorio básico.
- Lectura a vista.
- Iniciación ao desenvolvemento dos distintos tipos de memoria.
- Traballo da dinámica.

9.2.3 Avaliación

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexirase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de calificación

contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sin limitarse unicamente á calificación trimestral ou final.

9.2.3.1 Criterios de avaliación

- Interpretación das pezas propostas polo profesor.
- Demostración, na interpretación das pezas propostas, da capacidade de aprendizaxe progresiva individual.
- Realización dos exercicios técnicos propostos polo profesor.
- Participación nas audicións trimestrais.
- Asistencia a audicións ou concertos durante o curso.
- Para o control da calidade do son, dinámicas, fraseo, etc. é fundamental o emprego das uñas na man dereita.

9.2.3.2 Mínimos esixibles

Acadar os obxectivos trazados para este curso, a través do cumprimento dos contidos e os recursos didácticos propostos.

O seu nivel de cumprimento pode estar influenciado por a idade do alumno, sempre e cando teña habido durante o curso unha evolución na aprendizaxe progresiva individual e unha constancia na práctica semanal.

9.2.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

- Asistencia a clase.
- Valoración do traballo semanal realizado por o alumno.
- Temporalización trimestral do repertorio a traballar ao longo do curso.
- Exercicios de técnica, propostos por o profesor en cada clase.
- Actuacións en público participando nas audicións que cada trimestre se realizan no auditorio do centro.
- Ao final de cada trimestre realizaranse audicións de aula nas que os alumnos interpretarán parte do repertorio traballado no trimestre. Estas audicións serán obrigatorias para todo o alumnado.

9.2.3.4 Criterios de cualificación

- Valoración do traballo semanal realizado por o alumno: 60%.
- Temporalización trimestral do repertorio a traballar ao longo do curso: 15%.

- Exercicios de técnica, propostos por o profesor en cada clase:10%.
- Participación nas audicións trimestrais de aula: 15%.

9.2.4 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

O profesor titor pode propor, con carácter excepcional, a ampliación de matrícula ao curso seguinte ao alumnado que, logo da orientación do profesorado , así o solicite, conforme á súa adecuada capacidade de aprendizaxe do curso actual e daquel ao que aspira acceder.

9.2.5 Medidas de recuperación

9.2.5.1 Procedementos de recuperación ordinarios

Primeiro trimestre:

- O alumno deberá demostrar ter adquirido unha posición correcta de corpo e mans a través de exercicios que lle pedirá realizar o profesor.
- O alumno deberá demostrar un coñecemento correcto da primeira posición do diapasón a través de exercicios que lle pedirá realizar o seu profesor.
- O alumno terá que interpretar as pezas propostas por o profesor ao longo do trimestre.

Segundo trimestre:

- O alumno deberá demostrar ter adquirido unha posición correcta de corpo e mans a través de exercicios que lle pedirá realizar o profesor.
- O alumno deberá demostrar un coñecemento correcto da primeira posición do diapasón a través de exercicios que lle pedirá realizar o seu profesor.
- O alumno terá que interpretar as pezas propostas por o profesor ao longo do trimestre.

Terceiro trimestre:

- O alumno deberá demostrar ter adquirido unha posición correcta de corpo e mans a través de exercicios que lle pedirá realizar o profesor.
- O alumno deberá demostrar un coñecemento correcto da primeira posición do diapasón a través de exercicios que lle pedirá realizar o seu profesor.
- O alumno terá que interpretar as pezas propostas por o profesor ao longo do curso.

9.2.5.2 Probas extraordinarias

A avaliación na convocatoria extraordinaria será realizada individualmente por cada profesor titor a través das probas e exercicios que estime oportunos en función dos obxectivos e contidos marcados nesta programación e de acordo cos criterios de avaliación anteriormente citados.

9.2.6 Recursos didácticos

- MARIA LINNEMANN: “Gitarren Geshichten” vol. 1 e 2
- P. NUTTAL & J. WHIWORTH: “The Guitarrist Way’s” Vol. 1 e 2
- MARIA LINNEMANN: “Leichte Folklorestücke für Gitarre”
- ROBERTO FABBRI: “Tocamos a guitarra” Vol. 2
- FERNANDO SOR: “Introducción ó estudo da guitarra” Op. 60
- BRYAN LESTER: “Essential Guitar Skill”
- JUAN ANTONIO MURO: “ Basic pieces” vol.2

9.3 Curso: 3º de grao elemental

9.3.1 Obxectivos

- Adoptar unha posición axeitada do corpo respecto do instrumento que posibilite e favoreza a acción do conxunto brazo-antebrazo-pulso-mans dedos esquerdos sobre o diapasón e os dedos dereitos sobre as cordas.
- Coñecer as características e posibilidades sonoras do instrumento para conseguir un perfeccionamento continuo da calidade sonora e saber empregalo, dentro das esixencias do nivel.
- Coñecer a afinación do instrumento.
- Coñecer o coidado e mantemento do seu instrumento e das súas uñas.
- Interpretar un repertorio básico, integrado por obras de diferentes épocas e estilos, dunha dificultade acorde a este nivel.

9.3.2 Contidos

- Percepción e desenvolvemento das funcións motoras que interveñen na execución guitarrística, e da súa adecuada coordinación.
- Desenvolvemento da habilidade de cada man e da sincronización entre ambas.
- Afinación do instrumento.
- Aprendizaxe das formas de ataque na man dereita, para conseguir progresivamente unha calidade sonora adecuada e realizar planos simultáneos.
- Coidado das uñas e control do son.
- Selección progresiva en canto ao grado de dificultade de exercicios, estudos e obras do repertorio guitarrístico que se consideren útiles para o desenvolvemento conxunto da capacidade musical e técnica do alumnado.
- Lectura a vista.
- Adestramento permanente e progresivo da memoria.
- Traballo da dinámica.

9.3.3 Avaliación

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexirase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de calificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sin limitarse unicamente á calificación trimestral ou final.

9.3.3.1 Criterios de avaliación

- Interpretar estudos e obras do repertorio guitarrístico, propostas polo

profesor segundo as necesidades de cada alumno e empregando a medida, dinámica, articulación e fraseo adecuados.

- Amosar un control progresivo do son a través do uso e coidado elemental das uñas.
- Amosar nos estudos e obras a capacidade de aprendizaxe progresiva individual.
- Realización dos exercicios técnicos propostos durante o curso.
- Participación nas audicións trimestrais. En cada unha destas audicións interpretarán unha ou varias pezas das traballadas durante o trimestre
- Asistencia a audicións ou concertos durante o curso.
- Para o control da calidade do son, dinámicas, fraseo, etc. é obrigatorio o emprego das uñas na man dereita.

9.3.3.2 **Mínimos esixibles**

Acadar os obxectivos trazados para este curso, a través do cumprimento dos contidos e os recursos didácticos propostos.

O seu nivel de cumprimento pode estar influenciado por a idade do alumno, sempre e cando teña habido durante o curso unha evolución na aprendizaxe progresiva individual e unha constancia na práctica semanal.

9.3.3.3 **Procedementos e ferramentas de avaliación**

- Asistencia a clase.
- Valoración do traballo semanal realizado por o alumno.
- Temporalización trimestral do repertorio a traballar ao longo do curso.
- Exercicios de técnica, propostos por o profesor en cada clase.
- Actuacións en público participando nas audicións que cada trimestre se realizan no auditorio do centro.
- Ao final de cada trimestre realizaranse audicións de aula nas que os alumnos interpretarán parte do repertorio traballado no trimestre. Estas audicións serán obrigatorias para todo o alumnado.

9.3.3.4 **Criterios de cualificación**

- Valoración do traballo semanal realizado por o alumno: 60%.
- Temporalización trimestral do repertorio a traballar ao longo do curso: 15%.
- Exercicios de técnica, propostos por o profesor en cada clase: 10%.

- Participación nas audicións trimestrais de aula: 15%.

9.3.4 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

O profesor titor pode propor, con carácter excepcional, a ampliación de matrícula ao curso seguinte ao alumnado que, logo da orientación do profesorado, así o solicite, conforme á súa adecuada capacidade de aprendizaxe do curso actual e daquel ao que aspira acceder.

9.3.5 Medidas de recuperación

9.3.5.1 Procedementos de recuperación ordinarios

Primeiro trimestre:

- O alumno deberá demostrar ter adquirido unha posición correcta de corpo e mans a través de exercicios que lle pedirá realizar o profesor.
- O alumno deberá demostrar un coñecemento correcto da primeira posición do diapasón a través de exercicios que lle pedirá realizar o seu profesor.
- O alumno terá que interpretar as pezas propostas por o profesor ao longo do trimestre.

Segundo trimestre:

- O alumno deberá demostrar ter adquirido unha posición correcta de corpo e mans a través de exercicios que lle pedirá realizar o profesor.
- O alumno deberá demostrar un coñecemento correcto da primeira posición do diapasón a través de exercicios que lle pedirá realizar o seu profesor.
- O alumno terá que interpretar as pezas propostas por o profesor ao longo do trimestre.

Terceiro trimestre:

- O alumno deberá demostrar ter adquirido unha posición correcta de corpo e mans a través de exercicios que lle pedirá realizar o profesor.
- O alumno deberá demostrar un coñecemento correcto da primeira posición do diapasón a través de exercicios que lle pedirá realizar o seu profesor.
- O alumno terá que interpretar as pezas propostas por o profesor ao longo do trimestre.

Proba fin de curso:

- O alumno deberá demostrar ter adquirido unha posición correcta de corpo e mans a través de exercicios que lle pedirá realizar o profesor.

- O alumno deberá demostrar un coñecemento correcto da primeira posición do diapasón a través de exercicios que lle pedirá realizar o profesor.
- O alumno terá que interpretar as pezas propostas por o profesor ao longo do curso.

9.3.5.2 Probas extraordinarias

A avaliación na convocatoria extraordinaria será realizada individualmente por cada profesor titor a través das probas e exercicios que estime oportunos en función dos obxectivos e contidos marcados nesta programación e de acordo cos criterios de avaliación anteriormente citados.

9.3.6 Recursos didácticos

- MARIA LINNEMANN: “Leichte Folklorestücke für Gitarre”
- FERNANDO SOR: “Introducción ó estudo da guitarra” Op. 60
- GERARD MONTREUIL: “Divertissements pour Gitarre”
- BRYAN LESTER: “Essential Guitar Skill”
- LEO BROUWER: “Estudos sinxelos” 1ª serie
- J.M.MOURAT: “La guitarra classique” Ed. M. Combre
- FERDINANDO CARULLI: “Estudos para Guitarra” Ed. Subini-Zerboni

9.4 Curso: 4º de grao elemental

9.4.1 Obxectivos

- Adoptar unha posición axeitada do corpo respecto do instrumento que posibilite e favoreza a acción do conxunto brazo-antebrazo-pulso-mans dedos esquerdos sobre o diapasón e os dedos dereitos sobre as cordas.
- Coñecer as características e posibilidades sonoras do instrumento para conseguir un perfeccionamento continuo da calidade sonora e saber empregalo, dentro das esixencias do nivel.
- Coñecer a afinación do instrumento.
- Coñecer o coidado e mantemento do seu instrumento e das súas uñas.
- Interpretar un repertorio básico, integrado por obras de diferentes épocas e estilos, dunha dificultade acorde a este nivel.

9.4.2 Contidos

- Percepción e desenvolvemento das funcións motoras que interveñen na execución guitarrística, e da súa adecuada coordinación.
- Desenvolvemento da habilidade de cada man e da sincronización entre ambas.
- Afinación do instrumento.
- Aprendizaxe das formas de ataque na man dereita, para conseguir progresivamente unha calidade sonora adecuada e realizar planos simultáneos.
- Coidado das uñas e control do son.
- Selección progresiva en canto ao grado de dificultade de exercicios, estudos e obras do repertorio guitarrístico que se consideren útiles para o desenvolvemento conxunto da capacidade musical e técnica do alumnado.
- Lectura a vista.
- Adquisición de hábitos de estudo correctos.
- Adestramento permanente e progresivo da memoria.
- Traballo da dinámica e a agóxica.
- Iniciación á comprensión das estruturas musicais nos seus distintos niveis (motivos, temas, períodos, frases, seccións, etc..) para chegar

a unha interpretación consciente e non simplemente intuitiva.

9.4.3 Avaliación

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexirase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de calificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sin limitarse unicamente á calificación trimestral ou final.

9.4.3.1 Criterios de avaliación

- Interpretar estudos e obras do repertorio guitarrístico, propostas polo profesor segundo as necesidades de cada alumno e empregando a medida, dinámica, articulación e fraseo adecuados.
- Amosar un control progresivo do son a través do uso e coidado elemental das uñas.
- Amosar nos estudos e obras a capacidade de aprendizaxe progresiva individual.
- Realización dos exercicios técnicos propostos durante o curso.
- Participación nas audicións trimestrais. En cada unha destas audicións interpretarán unha ou varias pezas das traballadas durante o trimestre
- Asistencia a audicións ou concertos durante o curso.
- Para o control da calidade do son, dinámicas, fraseo, etc. é obrigatorio o emprego das uñas na man dereita.

9.4.3.2 Mínimos esixibles

Acadar os obxectivos trazados para este curso, a través do cumprimento dos contidos e os recursos didácticos propostos.

O seu nivel de cumprimento pode estar influenciado por a idade do alumno, sempre e cando teña habido durante o curso unha evolución na aprendizaxe progresiva individual e unha constancia na práctica semanal.

9.4.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

- Asistencia a clase.
- Valoración do traballo semanal realizado por o alumno.
- Temporalización trimestral do repertorio a traballar ao longo do curso.
- Exercicios de técnica, propostos por o profesor en cada clase.
- Actuacións en público participando nas audicións que cada trimestre se realizan no auditorio do centro.
- Ao final de cada trimestre realizaranse audicións de aula nas que os alumnos interpretarán parte do repertorio traballado no trimestre. Estas audicións serán obrigatorias para todo o alumnado.

9.4.3.4 Criterios de cualificación

- Valoración do traballo semanal realizado por o alumno: 60%.
- Temporalización trimestral do repertorio a traballar ao longo do curso: 15%.
- Exercicios de técnica, propostos por o profesor en cada clase: 10%.
- Participación nas audicións trimestrais de aula: 15%.

9.4.4 Medidas de recuperación

9.4.4.1 Procedementos de recuperación ordinarios

Primeiro trimestre:

- O profesor poderá pedir ao alumno que realice algún dos exercicios de técnica traballados na aula.
- O alumno terá que interpretar os estudos e obras propostas polo profesor ao longo do trimestre empregando a medida, dinámica, articulación e fraseo adecuados. Ao menos unha debe ser interpretada de memoria.

Segundo trimestre:

- O profesor poderá pedir ao alumno que realice algún dos exercicios de técnica traballados na aula.
- O alumno terá que interpretar os estudos e obras propostas polo profesor ao longo do trimestre empregando a medida, dinámica, articulación e fraseo adecuados. Ao menos unha debe ser interpretada de memoria.

Terceiro trimestre:

- O profesor poderá pedir ao alumno que realice algún dos exercicios

de técnica traballados na aula.

- O alumno terá que interpretar os estudos e obras propostas polo profesor ao longo do trimestre empregando a medida, dinámica, articulación e fraseo adecuados. Ao menos unha debe ser interpretada de memoria.

Proba fin de curso:

- O profesor poderá pedir ao alumno que realice algún dos exercicios de técnica traballados na aula.
- O alumno terá que interpretar os estudos e obras propostas polo profesor ao longo do curso, empregando a medida, dinámica, articulación e fraseo adecuados. Ao menos unha debe ser interpretada de memoria.

9.4.4.2 Probas extraordinarias

A avaliación na convocatoria extraordinaria será realizada individualmente por cada profesor titor a través das probas e exercicios que estime oportunos en función dos obxectivos e contidos marcados nesta programación e de acordo cos criterios de avaliación anteriormente citados.

9.4.5 Recursos didácticos

- BRYAN LESTER: "Essential Guitar Skill"
- MARIA LINNEMANN: "Neue Folklorestücke für Gitarre"
- GERARD MONTREUIL: "Divertissements pour Gitarre"
- LEO BROUWER: "Estudos sinxelos" 1ª e 2ª series
- FERDINANDO CARULLI: "Estudos para Guitarra" Ed. Subini-Zerboni
- MAURO GIULIANI: "A Bolboreta" Op. 30
- F. SOR: "Introducción ó estudo da guitarra" Op. 60
- MATTEO CARCASSI: "25 Estudos melódicos progresivos" Op. 60
- J.M.MOURAT: "La gitarre classique" Ed. M. Combre
- AAVV: "Modern Times" Ed. Chanterelle
- JOHN DOWLAND: "Mrs. Winter's Jump"

9.5 Curso: 1º de grao profesional

9.5.1 Obxectivos

Contribuir a desenvolver nos alumnos as capacidades seguintes:

- Dominar no seu conxunto a técnica e as posibilidades sonoras e expresivas do instrumento, así como alcanzar e demostrar a sensibilidade auditiva necesaria par perfeccionar gradualmente a calidade sonora .
- Utilizar con autonomía progresivamente maior os coñecementos musicais para solucionar cuestións relacionadas coa interpretación: dicitación, articulación, fraseo, etc.
- Coñecer as diversas convencións interpretativas vixentes nos distintos períodos da historia da música instrumental, especialmente as referidas á escritura rítmica ou á ornamentación.
- Adquirir e aplicar progresivamente ferramentas e competencias para o desenvolvemento da memoria.
- Desenvolver a capacidade da lectura a primeira vista e aplicar con autonomía progresivamente maior os coñecementos musicais para a improvisación co instrumento.
- Interpretar un repertorio que inclúa obras representativas das distintas épocas e estilos dunha dificultade adecuada a este nivel.

9.5.2 Contidos

- Técnica proposta.
- Perfeccionamento de toda a gama de articulacións, modos de ataque e timbres.
- Afondar no estudo da dicitación e a súa problemática: dicitación de obras ou pasaxes polifónicos en relación coa condución das distintas voces.
- A dinámica e a súa precisión na realización das diversas indicacións que a ela se refire, e o equilibrio dos niveis e calidades de son resultantes.
- Ampliación dos coñecementos sobre as estruturas musicais, fraseo, ornamentación, articulación e tempo e a súa adecuación aos diferentes estilos.
- Estudo dun repertorio de obras de diferentes épocas e estilos.
- Adestramento permanente e progresivo da memoria.

- Práctica da lectura a vista.
- Audicións comparadas de grandes intérpretes.

9.5.3 Avaliación

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexirase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de calificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sin limitarse unicamente á calificación trimestral ou final.

9.5.3.1 Criterios de avaliación

- Interpretar as pezas propostas por o profesor na aula como mínimo tres delas de memoria, empregando a medida, afinación, dinámica, articulación e fraseo adecuados ao seu contido, cunha utilización adecuada do esforzo muscular e da respiración e demostración do dominio instrumental sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.
- Amosar nos estudos e obras a capacidade de aprendizaxe progresiva individual.
- Tocar exercicios de lectura a primeira vista.
- Demostrar un control progresivo do instrumento, do son e dos distintos aspectos técnicos a través dos exercicios de técnica propostos.
- Demostrar sensibilidade auditiva na afinación e no uso das posibilidades sonoras do instrumento.
- Participar nas audicións de cada final de trimestre e presentar un programa adecuado ao seu nivel.
- Para o control da calidade do son, dinámicas, fraseo, etc. é obrigatorio o emprego de uñas na man dereita.

9.5.3.2 Mínimos esixibles

Acadar os obxectivos trazados para este curso a través do cumprimento dos contidos e os recursos didácticos propostos.

9.5.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

- Asistencia a clase.
- Valoración do traballo semanal realizado por o alumno.
- Temporalización trimestral do repertorio a traballar ao longo do curso.
- Exercicios de técnica, propostos por o profesor en cada clase.
- Actuacións en público participando nas audicións que cada trimestre se realizan no auditorio do centro.
- Ao final de cada trimestre realizaranse audicións de aula nas que os alumnos interpretarán parte do repertorio traballado no trimestre. Estas audicións serán obrigatorias para todo o alumnado.

9.5.3.4 Criterios de cualificación

- Valoración do traballo semanal realizado por o alumno: 60%.
- Temporalización trimestral do repertorio a traballar ao longo do curso: 15%.
- Exercicios de técnica, propostos por o profesor en cada clase: 10%.
- Participación nas audicións trimestrais de aula: 15%.

9.5.4 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

O profesor titor pode propor, con carácter excepcional, a ampliación de matrícula ao curso seguinte ao alumnado que, logo da orientación do profesorado, así o solicite, conforme á súa adecuada capacidade de aprendizaxe do curso actual e daquel ao que aspira acceder.

9.5.5 Medidas de recuperación

9.5.5.1 Procedementos de recuperación ordinarios

Primeiro trimestre:

- O profesor poderá pedir ao alumno que realice algún exercicio de técnica.
- O alumno terá que realizar un exercicio de lectura a primeira vista.
- O alumno terá que interpretar as pezas propostas polo profesor ao longo do trimestre, polo menos unha delas de memoria, empregando

a medida, afinación, dinámica, articulación e fraseo adecuados ao seu contido, cunha utilización adecuada do esforzo muscular e da respiración e demostración do dominio instrumental sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.

Segundo trimestre:

- O profesor poderá pedir ao alumno que realice algún exercicio de técnica.
- O alumno terá que realizar un exercicio de lectura a primeira vista.
- O alumno terá que interpretar as pezas propostas polo profesor ao longo do trimestre, polo menos unha delas de memoria, empregando a medida, afinación, dinámica, articulación e fraseo adecuados ao seu contido, cunha utilización adecuada do esforzo muscular e da respiración e demostración do dominio instrumental sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.

Terceiro trimestre:

- O profesor poderá pedir ao alumno que realice algún exercicio de técnica.
- O alumno terá que realizar un exercicio de lectura a primeira vista.
- O alumno terá que interpretar as pezas propostas polo profesor ao longo do trimestre, polo menos unha delas de memoria, empregando a medida, afinación, dinámica, articulación e fraseo adecuados ao seu contido, cunha utilización adecuada do esforzo muscular e da respiración e demostración do dominio instrumental sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.

Proba fin de curso:

- O profesor poderá pedir ao alumno que realice algún exercicio de técnica.
- O alumno terá que realizar un exercicio de lectura a primeira vista.
- O alumno terá que interpretar as pezas propostas polo profesor ao longo do curso, polo menos tres delas de memoria, empregando a medida, afinación, dinámica, articulación e fraseo adecuados ao seu contido, cunha utilización adecuada do esforzo muscular e da respiración e demostración do dominio instrumental sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.

9.5.5.2 Probas extraordinarias extraordinaria

A avaliación na convocatoria extraordinaria será realizada individualmente por cada profesor titor e/ou o departamento, a través das probas e exercicios que estime oportunos en función dos obxectivos e contidos marcados nesta programación e de acordo cos criterios de avaliación anteriormente citados.

9.5.6 Recursos didácticos

- MATTEO CARCASSI: "25 Estudos melódicos progresivos" Op. 60.
- FERNANDO SOR: "The complete studies for guitar" Ed. Chanterelle.
- NAPOLEON COSTE: "Estudos" OP. 38.
- BRYAN LESTER: "Essential Guitar Skill".
- LEO BROUWER: "Estudos sinxelos" 2ª e 3ª series.
- L. MILÁN, L. NARVÁEZ, MUDARRA: Pavanas, Fantasías, Diferencias.
- LUYS DE MILAN: "Diferencias sobre Gárdame as vacas"
- M. M. PONCE: "Preludios".
- FLORES CHAVIANO: "15 pezas breves para guitarra".
- AAVV : "Modern Times" Ed. Chanterelle.
- D. SEMENZATO: "Choro"

9.6 Curso: 2º de grao profesional

9.6.1 Obxectivos

Contribuir a desenvolver nos alumnos as capacidades seguintes:

- Dominar no seu conxunto a técnica e as posibilidades sonoras e expresivas do instrumento, así como alcanzar e demostrar a sensibilidade auditiva necesaria par perfeccionar gradualmente a calidade sonora .
- Utilizar con autonomía progresivamente maior os coñecementos musicais para solucionar cuestións relacionadas coa interpretación: dicitación, articulación, fraseo, etc.
- Coñecer as diversas convencións interpretativas vixentes nos distintos períodos da historia da música instrumental, especialmente as referidas á escritura rítmica ou á ornamentación.
- Adquirir e aplicar progresivamente ferramentas e competencias para o desenvolvemento da memoria.
- Desenvolver a capacidade da lectura a primeira vista e aplicar con autonomía progresivamente maior os coñecementos musicais para a improvisación co instrumento.
- Interpretar un repertorio que inclúa obras representativas das distintas épocas e estilos dunha dificultade adecuada a este nivel.

9.6.2 Contidos

- Técnica proposta.
- Perfeccionamento de toda a gama de articulacións, modos de ataque e timbres.
- Afondar no estudo da dicitación e a súa problemática: dicitación de obras ou pasaxes polifónicos en relación coa condución das distintas voces.
- A dinámica e a súa precisión na realización das diversas indicacións que a ela se refire, e o equilibrio dos niveis e calidades de son resultantes.
- Ampliación dos coñecementos sobre as estruturas musicais, fraseo, ornamentación, articulación e tempo e a súa adecuación aos diferentes estilos.
- Estudo dun repertorio de obras de diferentes épocas e estilos.
- Adestramento permanente e progresivo da memoria.

- Práctica da lectura a vista.
- Audicións comparadas de grandes intérpretes.

9.6.3 Avaliación

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexirase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de calificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sin limitarse unicamente á calificación trimestral ou final.

9.6.3.1 Criterios de avaliación

- Interpretar as pezas propostas por o profesor na aula como mínimo tres delas de memoria, empregando a medida, afinación, dinámica, articulación e fraseo adecuados ao seu contido, cunha utilización adecuada do esforzo muscular e da respiración e demostración do dominio instrumental sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.
- Realizar os exercicios de técnica propostos durante o curso.
- Amosar nos estudos e obras a capacidade de aprendizaxe progresiva individual.
- Demostrar un control progresivo do instrumento, do son e dos distintos aspectos técnicos a través dos exercicios de técnica propostos.
- Demostrar sensibilidade auditiva na afinación e no uso das posibilidades sonoras do instrumento.
- Participar nas audicións de cada final de trimestre e presentar un programa adecuado ao seu nivel.
- Para o control da calidade do son, dinámicas, fraseo, etc. é obrigatorio o emprego de uñas na man dereita.

9.6.3.2 Mínimos esixibles

Acadar os obxectivos trazados para este curso, a través do cumprimento dos contidos e os recursos didácticos propostos.

9.6.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

- Asistencia a clase.
- Valoración do traballo semanal realizado por o alumno.
- Temporalización trimestral do repertorio a traballar ao longo do curso.
- Exercicios de técnica, propostos por o profesor en cada clase.
- Actuacións en público participando nas audicións que cada trimestre se realizan no auditorio do centro.
- Ao final de cada trimestre realizaranse audicións de aula nas que os alumnos interpretarán parte do repertorio traballado no trimestre. Estas audicións serán obrigatorias para todo o alumnado.

9.6.3.4 Criterios de cualificación

- Valoración do traballo semanal realizado por o alumno: 60%.
- Temporalización trimestral do repertorio a traballar ao longo do curso: 15%.
- Exercicios de técnica, propostos por o profesor en cada clase: 10%.
- Participación nas audicións trimestrais de aula: 15%.

9.6.4 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

O profesor titor pode propor, con carácter excepcional, a ampliación de matrícula ao curso seguinte ao alumnado que, logo da orientación do profesorado, así o solicite, conforme á súa adecuada capacidade de aprendizaxe do curso actual e daquel ao que aspira acceder.

9.6.5 Medidas de recuperación

9.6.5.1 Procedementos de recuperación ordinarios

Primeiro trimestre:

- O profesor poderá pedir ao alumno que realice algún exercicio de técnica.
- O alumno terá que realizar un exercicio de lectura a primeira vista.
- O alumno terá que interpretar as pezas propostas polo profesor ao longo do trimestre, polo menos unha delas de memoria, empregando

a medida, afinación, dinámica, articulación e fraseo adecuados ao seu contido, cunha utilización adecuada do esforzo muscular e da respiración e demostración do dominio instrumental sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.

Segundo trimestre:

- O profesor poderá pedir ao alumno que realice algún exercicio de técnica.
- O alumno terá que realizar un exercicio de lectura a primeira vista.
- O alumno terá que interpretar as pezas propostas polo profesor ao longo do trimestre, polo menos unha delas de memoria, empregando a medida, afinación, dinámica, articulación e fraseo adecuados ao seu contido, cunha utilización adecuada do esforzo muscular e da respiración e demostración do dominio instrumental sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.

Terceiro trimestre:

- O profesor poderá pedir ao alumno que realice algún exercicio de técnica.
- O alumno terá que realizar un exercicio de lectura a primeira vista.
- O alumno terá que interpretar as pezas propostas polo profesor ao longo do trimestre, polo menos unha delas de memoria, empregando a medida, afinación, dinámica, articulación e fraseo adecuados ao seu contido, cunha utilización adecuada do esforzo muscular e da respiración e demostración do dominio instrumental sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.

Proba fin de curso:

- O profesor poderá pedir ao alumno que realice algún exercicio de técnica.
- O alumno terá que realizar un exercicio de lectura a primeira vista.
- O alumno terá que interpretar as pezas propostas polo profesor ao longo do curso, polo menos tres delas de memoria, empregando a medida, afinación, dinámica, articulación e fraseo adecuados ao seu contido, cunha utilización adecuada do esforzo muscular e da respiración e demostración do dominio instrumental sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.

9.6.5.2 Probas extraordinarias

A avaliación na convocatoria extraordinaria será realizada individualmente por cada profesor titor e/ou o departamento, a través das probas e exercicios que estime oportunos en función dos obxectivos e contidos marcados nesta programación e de acordo cos criterios de avaliación anteriormente citados.

9.6.6 Recursos didácticos

- MATTEO CARCASSI: "25 Estudos melódicos progresivos" Op. 60.
- FERNANDO SOR: "The complete studies for guitar" Ed. Chanterelle.
- NAPOLEON COSTE: "Estudos" OP. 38.
- BRYAN LESTER: "Essential Guitar Skill".
- LEO BROUWER: "Estudos sinxelos" 3ª serie.
- L. MILÁN, L. NARVÁEZ, MUDARRA: Pavanas, Fantasías, Diferencias.
- LUYS DE MILAN: "Diferencias sobre Gárdame as vacas"
- LUYS DE NARVÁEZ: "Canción do emperador".
- F. TÁRREGA: "Adelita".
- M. M. PONCE: "Preludios".
- FLORES CHAVIANO: "15 pezas breves para guitarra".
- AAVV: "Modern Times" Ed. Chanterelle.
- J. PERNAMBUCO: "Sons de Carilhoes".

9.7 Curso: 3º de grao profesional

9.7.1 Obxectivos

Contribuir a desenvolver nos alumnos as capacidades seguintes:

- Dominar no seu conxunto a técnica e as posibilidades sonoras e expresivas do instrumento, así como alcanzar e demostrar a sensibilidade auditiva necesaria par perfeccionar gradualmente a calidade sonora .
- Utilizar con autonomía progresivamente maior os coñecementos musicais para solucionar cuestións relacionadas coa interpretación: dicitación, articulación, fraseo, etc.
- Coñecer as diversas convencións interpretativas vixentes nos distintos períodos da historia da música instrumental, especialmente as referidas á escritura rítmica ou á ornamentación.
- Adquirir e aplicar progresivamente ferramentas e competencias para o desenvolvemento da memoria.
- Desenvolver a capacidade da lectura a primeira vista e aplicar con autonomía progresivamente maior os coñecementos musicais para a improvisación co instrumento.
- Interpretar un repertorio que inclúa obras representativas das distintas épocas e estilos dunha dificultade adecuada a este nivel.

9.7.2 Contidos

- Técnica proposta.
- Perfeccionamento de toda a gama de articulacións, modos de ataque e timbres.
- Afondar no estudo da dicitación e a súa problemática: dicitación de obras ou pasaxes polifónicos en relación coa condución das distintas voces.
- A dinámica e a súa precisión na realización das diversas indicacións que a ela se refire, e o equilibrio dos niveis e calidades de son resultantes.
- Ampliación dos coñecementos sobre as estruturas musicais, fraseo, ornamentación, articulación e tempo e a súa adecuación aos diferentes estilos.
- Estudo dun repertorio de obras de diferentes épocas e estilos.
- Adestramento permanente e progresivo da memoria.

- Práctica da lectura a vista.
- Audicións comparadas de grandes intérpretes.
- Aplicación das regras de ornamentar ao repertorio da guitarra de acordo coas esixencias das distintas épocas e estilos.
- Utilización dos efectos característicos do instrumento (timbres, résgueos, percusión, etc.).

9.7.3 Avaliación

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexirase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de calificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sin limitarse unicamente á calificación trimestral ou final.

9.7.3.1 Criterios de avaliación

- Interpretar as pezas propostas por o profesor na aula como mínimo tres delas de memoria, empregando a medida, afinación, dinámica, articulación e fraseo adecuados ao seu contido, cunha utilización adecuada do esforzo muscular e da respiración e demostración do dominio instrumental sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.
- Realizar os exercicios de técnica propostos durante o curso.
- Amosar nos estudos e obras a capacidade de aprendizaxe progresiva individual.
- Demostrar un control progresivo do instrumento, do son e dos distintos aspectos técnicos a través dos exercicios de técnica propostos.
- Mostrar unha autonomía progresivamente maior na resolución de problemas técnicos e interpretativos.
- Demostrar capacidade para abordar individualmente o estudo das obras de repertorio.
- Demostrar sensibilidade auditiva na afinación e no uso das posibilida-

des sonoras do instrumento.

- Participar nas audicións de cada final de trimestre e presentar un programa adecuado ao seu nivel.
- Para o control da calidade do son, dinámicas, fraseo, etc. é obrigatorio o emprego de uñas na man dereita.

9.7.3.2 Mínimos esixibles

Acadar os obxectivos trazados para este curso a través do cumprimento dos contidos e os recursos didácticos propostos.

9.7.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

- Asistencia a clase.
- Valoración do traballo semanal realizado por o alumno.
- Temporalización trimestral do repertorio a traballar ao longo do curso.
- Exercicios de técnica, propostos por o profesor en cada clase.
- Actuacións en público participando nas audicións que cada trimestre se realizan no auditorio do centro.
- Ao final de cada trimestre realizaranse audicións de aula nas que os alumnos interpretarán parte do repertorio traballado no trimestre. Estas audicións serán obrigatorias para todo o alumnado.

9.7.3.4 Criterios de cualificación

- Valoración do traballo semanal realizado por o alumno: 60%.
- Temporalización trimestral do repertorio a traballar ao longo do curso: 15%.
- Exercicios de técnica, propostos por o profesor en cada clase: 10%.
- Participación nas audicións trimestrais de aula: 15%.

9.7.4 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

O profesor titor pode propor, con carácter excepcional, a ampliación de matrícula ao curso seguinte ao alumnado que, logo da orientación do profesorado, así o solicite, conforme á súa adecuada capacidade de aprendizaxe do curso actual e daquel ao que aspira acceder.

9.7.5 Medidas de recuperación

9.7.5.1 Procedementos de recuperación ordinarios

Primeiro trimestre:

- O profesor poderá pedir ao alumno que realice algún exercicio de técnica.
- O alumno terá que realizar un exercicio de lectura a primeira vista.
- O alumno terá que interpretar as pezas propostas polo profesor ao longo do trimestre, polo menos unha delas de memoria, empregando a medida, afinación, dinámica, articulación e fraseo adecuados ao seu contido, cunha utilización adecuada do esforzo muscular e da respiración e demostración do dominio instrumental sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.

Segundo trimestre:

- O profesor poderá pedir ao alumno que realice algún exercicio de técnica.
- O alumno terá que realizar un exercicio de lectura a primeira vista.
- O alumno terá que interpretar as pezas propostas polo profesor ao longo do trimestre, polo menos unha delas de memoria, empregando a medida, afinación, dinámica, articulación e fraseo adecuados ao seu contido, cunha utilización adecuada do esforzo muscular e da respiración e demostración do dominio instrumental sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.

Terceiro trimestre:

- O profesor poderá pedir ao alumno que realice algún exercicio de técnica.
- O alumno terá que realizar un exercicio de lectura a primeira vista.
- O alumno terá que interpretar as pezas propostas polo profesor ao longo do trimestre, polo menos unha delas de memoria, empregando a medida, afinación, dinámica, articulación e fraseo adecuados ao seu contido, cunha utilización adecuada do esforzo muscular e da respiración e demostración do dominio instrumental sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.

Proba fin de curso:

- O profesor poderá pedir ao alumno que realice algún exercicio de técnica.
- O alumno terá que realizar un exercicio de lectura a primeira vista.
- O alumno terá que interpretar as pezas propostas polo profesor ao longo do curso, polo menos tres delas de memoria, empregando a

medida, afinación, dinámica, articulación e fraseo adecuados ao seu contido, cunha utilización adecuada do esforzo muscular e da respiración e demostración do dominio instrumental sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.

9.7.5.2 Probas extraordinarias

A avaliación na convocatoria extraordinaria será realizada individualmente por cada profesor titor e/ou o departamento, a través das probas e exercicios que estime oportunos en función dos obxectivos e contidos marcados nesta programación e de acordo cos criterios de avaliación anteriormente citados.

9.7.6 Recursos didácticos

- MATTEO CARCASSI: "25 Estudos melódicos progresivos" Op. 60.
- FERNANDO SOR: "The complete studies for guitar" Ed. Chanterelle.
- NAPOLEON COSTE: "Estudos" OP. 38.
- BRYAN LESTER: "Essential Guitar Skill".
- LEO BROUWER: "Estudos sinxelos" 3ª serie.
- S. DODGSON & H. QUINE: "10 Studies for Guitar".
- L. MILÁN, L. NARVÁEZ, MUDARRA: Pavanas, Fantasías, Diferencias.
- LUYS DE NARVÁEZ: "Canción do emperador".
- J.S.BACH : "Preludio" BWV 999.
- M. GIULIANI: "Sonata Nº2" Op.96.
- F. TÁRREGA: "Pavana", "Tango".
- MIGUEL LLOBET: "Cancións populares catalás".
- M. M. PONCE: "Preludios".
- ANTONIO LAURO: "O Marabino".

9.8 Curso: 4º de grao profesional

9.8.1 Obxectivos

Contribuir a desenvolver nos alumnos as capacidades seguintes:

- Dominar no seu conxunto a técnica e as posibilidades sonoras e expresivas do instrumento, así como alcanzar e demostrar a sensibilidade auditiva necesaria par perfeccionar gradualmente a calidade sonora .
- Utilizar con autonomía progresivamente maior os coñecementos musicais para solucionar cuestións relacionadas coa interpretación: dixitación, articulación, fraseo, etc.
- Coñecer as diversas convencións interpretativas vixentes nos distintos períodos da historia da música instrumental, especialmente as referidas á escritura rítmica ou á ornamentación.
- Adquirir e aplicar progresivamente ferramentas e competencias para o desenvolvemento da memoria.
- Desenvolver a capacidade da lectura a primeira vista e aplicar con autonomía progresivamente maior os coñecementos musicais para a improvisación co instrumento.
- Interpretar un repertorio que inclúa obras representativas das distintas épocas e estilos dunha dificultade adecuada a este nivel.

9.8.2 Contidos

- Técnica proposta.
- Perfeccionamento de toda a gama de articulacións, modos de ataque e timbres.
- Afondar no estudo da dixitación e a súa problemática: dixitación de obras ou pasaxes polifónicos en relación coa condución das distintas voces.
- A dinámica e a súa precisión na realización das diversas indicacións que a ela se refire, e o equilibrio dos niveis e calidades de son resultantes.
- Ampliación dos coñecementos sobre as estruturas musicais, fraseo, ornamentación, articulación e tempo e a súa adecuación aos diferentes estilos.
- Estudo dun repertorio de obras de diferentes épocas e estilos.
- Adestramento permanente e progresivo da memoria.

- Práctica da lectura a vista.
- Audicións comparadas de grandes intérpretes.
- Aplicación das regras de ornamentar ao repertorio da guitarra de acordo coas esixencias das distintas épocas e estilos.
- Utilización dos efectos característicos do instrumento (timbres, résgueos, percusión, etc.).
- Harmónicos oitavados.
- Iniciación á interpretación da música contemporánea e ao coñecemento das súas grañas e efectos.

9.8.3 Avaliación

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexirase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de calificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sin limitarse unicamente á calificación trimestral ou final.

9.8.3.1 Criterios de avaliación

- Interpretar as pezas propostas por o profesor na aula como mínimo tres delas de memoria, empregando a medida, afinación, dinámica, articulación e fraseo adecuados ao seu contido, cunha utilización adecuada do esforzo muscular e da respiración e demostración do dominio instrumental sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.
- Realizar os exercicios de técnica propostos durante o curso.
- Amosar nos estudos e obras a capacidade de aprendizaxe progresiva individual.
- Demostrar un control progresivo do instrumento, do son e dos distintos aspectos técnicos a través dos exercicios de técnica propostos.
- Mostrar unha autonomía progresivamente maior na resolución de problemas técnicos e interpretativos.

- Demostrar capacidade para abordar individualmente o estudo das obras de repertorio.
- Demostrar sensibilidade auditiva na afinación e no uso das posibilidades sonoras do instrumento.
- Participar nas audicións de cada final de trimestre e presentar un programa adecuado ao seu nivel.
- Para o control da calidade do son, dinámicas, fraseo, etc. é obrigatorio o emprego de uñas na man dereita.

9.8.3.2 Mínimos esixibles

Acadar os obxectivos trazados para este curso a través do cumprimento dos contidos e os recursos didácticos propostos.

9.8.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

- Asistencia a clase.
- Valoración do traballo semanal realizado por o alumno.
- Temporalización trimestral do repertorio a traballar ao longo do curso.
- Exercicios de técnica, propostos por o profesor en cada clase.
- Actuacións en público participando nas audicións que cada trimestre se realizan no auditorio do centro.
- Ao final de cada trimestre realizaranse audicións de aula nas que os alumnos interpretarán parte do repertorio traballado no trimestre. Estas audicións serán obrigatorias para todo o alumnado.

9.8.3.4 Criterios de cualificación

- Valoración do traballo semanal realizado por o alumno: 60%.
- Temporalización trimestral do repertorio a traballar ao longo do curso: 15%.
- Exercicios de técnica, propostos por o profesor en cada clase: 10%.
- Participación nas audicións trimestrais de aula: 15%.

9.8.4 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

O profesor titor pode propor, con carácter excepcional, a ampliación de matrícula ao curso seguinte ao alumnado que, logo da orientación do profesorado, así o solicite, conforme á súa adecuada capacidade de aprendizaxe do curso actual e daquel ao que aspira acceder.

9.8.5 Medidas de recuperación

9.8.5.1 Procedementos de recuperación ordinarios

Primeiro trimestre:

- O profesor poderá pedir ao alumno que realice algún exercicio de técnica.
- O alumno terá que realizar un exercicio de lectura a primeira vista.
- O alumno terá que interpretar as pezas propostas polo profesor ao longo do trimestre, polo menos unha delas de memoria, empregando a medida, afinación, dinámica, articulación e fraseo adecuados ao seu contido, cunha utilización adecuada do esforzo muscular e da respiración e demostración do dominio instrumental sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.

Segundo trimestre:

- O profesor poderá pedir ao alumno que realice algún exercicio de técnica.
- O alumno terá que realizar un exercicio de lectura a primeira vista.
- O alumno terá que interpretar as pezas propostas polo profesor ao longo do trimestre, polo menos unha delas de memoria, empregando a medida, afinación, dinámica, articulación e fraseo adecuados ao seu contido, cunha utilización adecuada do esforzo muscular e da respiración e demostración do dominio instrumental sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.

Terceiro trimestre:

- O profesor poderá pedir ao alumno que realice algún exercicio de técnica.
- O alumno terá que realizar un exercicio de lectura a primeira vista.
- O alumno terá que interpretar as pezas propostas polo profesor ao longo do trimestre, polo menos unha delas de memoria, empregando a medida, afinación, dinámica, articulación e fraseo adecuados ao seu contido, cunha utilización adecuada do esforzo muscular e da respiración e demostración do dominio instrumental sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.

Proba fin de curso:

- O profesor poderá pedir ao alumno que realice algún exercicio de técnica.
- O alumno terá que realizar un exercicio de lectura a primeira vista.

- O alumno terá que interpretar as pezas propostas polo profesor ao longo do curso, polo menos tres delas de memoria, empregando a medida, afinación, dinámica, articulación e fraseo adecuados ao seu contido, cunha utilización adecuada do esforzo muscular e da respiración e demostración do dominio instrumental sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.

9.8.5.2 Probas extraordinarias

A avaliación na convocatoria extraordinaria será realizada individualmente por cada profesor titor e/ou o departamento, a través das probas e exercicios que estime oportunos en función dos obxectivos e contidos marcados nesta programación e de acordo cos criterios de avaliación anteriormente citados.

9.8.6 Recursos didácticos

- MATTEO CARCASSI: "25 Estudos melódicos progresivos" Op. 60.
- FERNANDO SOR: "The complete studies for guitar" Ed. Chanterelle.
- NAPOLEON COSTE: "Estudos" OP. 38.
- LEO BROUWER: "Estudos sinxelos" 4ª serie.
- S. DODGSON & H. QUINE: "10 Studies for Guitar".
- L. MILÁN, L. NARVÁEZ, MUDARRA: Pavanas, Fantasías, Diferencias.
- J.S.BACH : "Preludio" BWV 999.
- M. GIULIANI: "Sonatina Nº1" Op.71.
- F. TÁRREGA: "María", Rosita".
- H. VILA-LOBOS: Danzas da "Suite Popular Brasileira".
- ANTONIO LAURO: "O Marabino".
- LEO BROUWER: "Dous temas populares cubanos: Canción de cuna e Ollos bruxos".

9.9 Curso: 5º de grao profesional

9.9.1 Obxectivos

Contribuir a desenvolver nos alumnos as capacidades seguintes:

- Dominar no seu conxunto a técnica e as posibilidades sonoras e expresivas do instrumento, así como alcanzar e demostrar a sensibilidade auditiva necesaria par perfeccionar gradualmente a calidade sonora .
- Utilizar con autonomía progresivamente maior os coñecementos musicais para solucionar cuestións relacionadas coa interpretación: dixitación, articulación, fraseo, etc.
- Coñecer as diversas convencións interpretativas vixentes nos distintos períodos da historia da música instrumental, especialmente as referidas á escritura rítmica ou á ornamentación.
- Adquirir e aplicar progresivamente ferramentas e competencias para o desenvolvemento da memoria.
- Desenvolver a capacidade da lectura a primeira vista e aplicar con autonomía progresivamente maior os coñecementos musicais para a improvisación co instrumento.
- Interpretar un repertorio que inclúa obras representativas das distintas épocas e estilos dunha dificultade adecuada a este nivel.

9.9.2 Contidos

- Técnica proposta.
- Perfeccionamento de toda a gama de articulacións, modos de ataque e timbres.
- Afondar no estudo da dixitación e a súa problemática: dixitación de obras ou pasaxes polifónicos en relación coa condución das distintas voces.
- A dinámica e a súa precisión na realización das diversas indicacións que a ela se refire, e o equilibrio dos niveis e calidades de son resultantes.
- Ampliación dos coñecementos sobre as estruturas musicais, fraseo, ornamentación, articulación e tempo e a súa adecuación aos diferentes estilos.
- Estudo dun repertorio de obras de diferentes épocas e estilos.
- Adestramento permanente e progresivo da memoria.

- Práctica da lectura a vista.
- Audicións comparadas de grandes intérpretes.
- Aplicación das regras de ornamentar ao repertorio da guitarra de acordo coas esixencias das distintas épocas e estilos.
- Utilización dos efectos característicos do instrumento (timbres, résgueos, percusión, etc.).
- Harmónicos oitavados.
- Iniciación á interpretación da música contemporánea e ao coñecemento das súas grafías e efectos.

9.9.3 Avaliación

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexirase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de calificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sin limitarse unicamente á calificación trimestral ou final.

9.9.3.1 Criterios de avaliación

- Interpretar as pezas propostas por o profesor na aula como mínimo tres delas de memoria, empregando a medida, afinación, dinámica, articulación e fraseo adecuados ao seu contido, cunha utilización adecuada do esforzo muscular e da respiración e demostración do dominio instrumental sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.
- Realizar os exercicios de técnica propostos durante o curso.
- Amosar nos estudos e obras a capacidade de aprendizaxe progresiva individual.
- Demostrar un control progresivo do instrumento, do son e dos distintos aspectos técnicos a través dos exercicios de técnica propostos.
- Mostrar unha autonomía progresivamente maior na resolución de problemas técnicos e interpretativos.

- Demostrar capacidade para abordar individualmente o estudo das obras de repertorio.
- Demostrar sensibilidade auditiva na afinación e no uso das posibilidades sonoras do instrumento.
- Participar nas audicións de cada final de trimestre e presentar un programa adecuado ao seu nivel.
- Para o control da calidade do son, dinámicas, fraseo, etc. é obrigatorio o emprego de uñas na man dereita.

9.9.3.2 Mínimos esixibles

Acadar os obxectivos trazados para este curso a través do cumprimento dos contidos e os recursos didácticos propostos.

9.9.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

- Asistencia a clase.
- Valoración do traballo semanal realizado por o alumno.
- Temporalización trimestral do repertorio a traballar ao longo do curso.
- Exercicios de técnica, propostos por o profesor en cada clase.
- Actuacións en público participando nas audicións que cada trimestre se realizan no auditorio do centro.
- Ao final de cada trimestre realizaranse audicións de aula nas que os alumnos interpretarán parte do repertorio traballado no trimestre. Estas audicións serán obrigatorias para todo o alumnado.

9.9.3.4 Criterios de cualificación

- Valoración do traballo semanal realizado por o alumno: 60%.
- Temporalización trimestral do repertorio a traballar ao longo do curso: 15%.
- Exercicios de técnica, propostos por o profesor en cada clase: 10%.
- Participación nas audicións trimestrais de aula: 15%.

9.9.4 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

O profesor titor pode propor, con carácter excepcional, a ampliación de matrícula ao curso seguinte ao alumnado que, logo da orientación do profesorado, así o solicite, conforme á súa adecuada capacidade de aprendizaxe do curso actual e daquel ao que aspira acceder.

9.9.5 Medidas de recuperación

9.9.5.1 Procedementos de recuperación ordinarios

Primeiro trimestre:

- O profesor poderá pedir ao alumno que realice algún exercicio de técnica.
- O alumno terá que realizar un exercicio de lectura a primeira vista.
- O alumno terá que interpretar as pezas propostas polo profesor ao longo do trimestre, polo menos unha delas de memoria, empregando a medida, afinación, dinámica, articulación e fraseo adecuados ao seu contido, cunha utilización adecuada do esforzo muscular e da respiración e demostración do dominio instrumental sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.

Segundo trimestre:

- O profesor poderá pedir ao alumno que realice algún exercicio de técnica.
- O alumno terá que realizar un exercicio de lectura a primeira vista.
- O alumno terá que interpretar as pezas propostas polo profesor ao longo do trimestre, polo menos unha delas de memoria, empregando a medida, afinación, dinámica, articulación e fraseo adecuados ao seu contido, cunha utilización adecuada do esforzo muscular e da respiración e demostración do dominio instrumental sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.

Terceiro trimestre:

- O profesor poderá pedir ao alumno que realice algún exercicio de técnica.
- O alumno terá que realizar un exercicio de lectura a primeira vista.
- O alumno terá que interpretar as pezas propostas polo profesor ao longo do trimestre, polo menos unha delas de memoria, empregando a medida, afinación, dinámica, articulación e fraseo adecuados ao seu contido, cunha utilización adecuada do esforzo muscular e da respiración e demostración do dominio instrumental sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.

Proba fin de curso:

- O profesor poderá pedir ao alumno que realice algún exercicio de técnica.
- O alumno terá que realizar un exercicio de lectura a primeira vista.

- O alumno terá que interpretar as pezas propostas polo profesor ao longo do curso, polo menos tres delas de memoria, empregando a medida, afinación, dinámica, articulación e fraseo adecuados ao seu contido, cunha utilización adecuada do esforzo muscular e da respiración e demostración do dominio instrumental sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.

9.9.5.2 Probas extraordinarias

A avaliación na convocatoria extraordinaria será realizada individualmente por cada profesor titor a través das probas e exercicios que estime oportunos en función dos obxectivos e contidos marcados nesta programación e de acordo cos criterios de avaliación anteriormente citados.

9.9.6 Recursos didácticos

- FERNANDO SOR: "The complete studies for guitar" Ed. Chanterelle.
- NAPOLEON COSTE: "Estudos" OP. 38
- LEO BROUWER: "Estudos sinxelos" 4ª serie.
- S. DODGSON & H. QUINE: "10 Studies for Guitar".
- H. VILA-LOBOS: "Estudos" e "Preludios".
- H. VILA-LOBOS: Danzas da "Suite Popular Brasileira".
- L. MILÁN, L. NARVÁEZ, MUDARRA: Pavanas, Fantasías, Diferencias.
- A. MUDARRA: "Fantasía que contrahaze a harpa á maneira de Ludovico"
- J. DOWLAND: Fantasías.
- S.L. WEISS: Danzas das suites para laúde.
- J.S. BACH: Danzas das suites para laúde.
- F. TÁRREGA: "Gran Vals".
- LEO BROUWER: "Danza Característica", "Dous temas populares cubanos: Canción de cuna e Ollos bruxos".

9.10 Curso: 6º de grao profesional

9.10.1 Obxectivos

Contribuir a desenvolver nos alumnos as capacidades seguintes:

- Dominar no seu conxunto a técnica e as posibilidades sonoras e expresivas do instrumento, así como alcanzar e demostrar a sensibilidade auditiva necesaria par perfeccionar gradualmente a calidade sonora .
- Utilizar con autonomía progresivamente maior os coñecementos musicais para solucionar cuestións relacionadas coa interpretación: dixitación, articulación, fraseo, etc.
- Coñecer as diversas convencións interpretativas vixentes nos distintos períodos da historia da música instrumental, especialmente as referidas á escritura rítmica ou á ornamentación.
- Adquirir e aplicar progresivamente ferramentas e competencias para o desenvolvemento da memoria.
- Desenvolver a capacidade da lectura a primeira vista e aplicar con autonomía progresivamente maior os coñecementos musicais para a improvisación co instrumento.
- Interpretar un repertorio que inclúa obras representativas das distintas épocas e estilos dunha dificultade adecuada a este nivel.

9.10.2 Contidos

- Técnica proposta.
- Perfeccionamento de toda a gama de articulacións, modos de ataque e timbres.
- Afondar no estudo da dixitación e a súa problemática: dixitación de obras ou pasaxes polifónicos en relación coa condución das distintas voces.
- A dinámica e a súa precisión na realización das diversas indicacións que a ela se refire, e o equilibrio dos niveis e calidades de son resultantes.
- Ampliación dos coñecementos sobre as estruturas musicais, fraseo, ornamentación, articulación e tempo e a súa adecuación aos diferentes estilos.
- Estudo dun repertorio de obras de diferentes épocas e estilos.
- Adestramento permanente e progresivo da memoria.

- Práctica da lectura a vista.
- Audicións comparadas de grandes intérpretes.
- Aplicación das regras de ornamentar ao repertorio da guitarra de acordo coas esixencias das distintas épocas e estilos.
- Utilización dos efectos característicos do instrumento (timbres, résgueos, percusión, etc.).
- Harmónicos oitavados.
- Iniciación á interpretación da música contemporánea e ao coñecemento das súas grafías e efectos.

9.10.3 Avaliación

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexirase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de calificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sin limitarse unicamente á calificación trimestral ou final.

9.10.3.1 Criterios de avaliación

- Interpretar as pezas propostas por o profesor na aula como mínimo tres delas de memoria, empregando a medida, afinación, dinámica, articulación e fraseo adecuados ao seu contido, cunha utilización adecuada do esforzo muscular e da respiración e demostración do dominio instrumental sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.
- Realizar os exercicios de técnica propostos durante o curso.
- Amosar nos estudos e obras a capacidade de aprendizaxe progresiva individual.
- Demostrar un control progresivo do instrumento, do son e dos distintos aspectos técnicos a través dos exercicios de técnica propostos.
- Mostrar unha autonomía progresivamente maior na resolución de problemas técnicos e interpretativos.

- Demostrar capacidade para abordar individualmente o estudo das obras de repertorio.
- Demostrar sensibilidade auditiva na afinación e no uso das posibilidades sonoras do instrumento.
- Participar nas audicións de cada final de trimestre e presentar un programa adecuado ao seu nivel.
- Para o control da calidade do son, dinámicas, fraseo, etc. é obrigatorio o emprego de uñas na man dereita

9.10.3.2 Mínimos esixibles

Acadar os obxectivos trazados para este curso a través do cumprimento dos contidos e os recursos didácticos propostos.

9.10.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

- Asistencia a clase.
- Valoración do traballo semanal realizado por o alumno.
- Temporalización trimestral do repertorio a traballar ao longo do curso.
- Exercicios de técnica, propostos por o profesor en cada clase.
- Actuacións en público participando nas audicións que cada trimestre se realizan no auditorio do centro.
- Ao final de cada trimestre realizaranse audicións de aula nas que os alumnos interpretarán parte do repertorio traballado no trimestre. Estas audicións serán obrigatorias para todo o alumnado.

9.10.3.4 Criterios de cualificación

- Valoración do traballo semanal realizado por o alumno: 60%.
- Temporalización trimestral do repertorio a traballar ao longo do curso: 15%.
- Exercicios de técnica, propostos por o profesor en cada clase: 10%.
- Participación nas audicións trimestrais de aula: 15%.

9.10.4 Medidas de recuperación

9.10.4.1 Procedementos de recuperación ordinarios

Primeiro trimestre:

- O profesor poderá pedir ao alumno que realice algún exercicio de técnica.

- O alumno terá que realizar un exercicio de lectura a primeira vista.
- O alumno terá que interpretar as pezas propostas polo profesor ao longo do trimestre, polo menos unha delas de memoria, empregando a medida, afinación, dinámica, articulación e fraseo adecuados ao seu contido, cunha utilización adecuada do esforzo muscular e da respiración e demostración do dominio instrumental sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.

Segundo trimestre:

- O profesor poderá pedir ao alumno que realice algún exercicio de técnica.
- O alumno terá que realizar un exercicio de lectura a primeira vista.
- O alumno terá que interpretar as pezas propostas polo profesor ao longo do trimestre, polo menos unha delas de memoria, empregando a medida, afinación, dinámica, articulación e fraseo adecuados ao seu contido, cunha utilización adecuada do esforzo muscular e da respiración e demostración do dominio instrumental sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.

Terceiro trimestre:

- O profesor poderá pedir ao alumno que realice algún exercicio de técnica.
- O alumno terá que realizar un exercicio de lectura a primeira vista.
- O alumno terá que interpretar as pezas propostas polo profesor ao longo do trimestre, polo menos unha delas de memoria, empregando a medida, afinación, dinámica, articulación e fraseo adecuados ao seu contido, cunha utilización adecuada do esforzo muscular e da respiración e demostración do dominio instrumental sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.

Proba fin de curso:

- O profesor poderá pedir ao alumno que realice algún exercicio de técnica.
- O alumno terá que realizar un exercicio de lectura a primeira vista.
- O alumno terá que interpretar as pezas propostas polo profesor ao longo do curso, polo menos tres delas de memoria, empregando a medida, afinación, dinámica, articulación e fraseo adecuados ao seu contido, cunha utilización adecuada do esforzo muscular e da respiración e demostración do dominio instrumental sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.

9.10.4.2 Probas extraordinarias

A avaliación na convocatoria extraordinaria será realizada individualmente por cada profesor titor e/ou o departamento, a través das probas e exercicios que estime oportunos en función dos obxectivos e contidos marcados nesta programación e de acordo cos criterios de avaliación anteriormente citados.

9.10.5 Recursos didácticos

- FERNANDO SOR: "The complete studies for guitar" Ed. Chanterelle.
- NAPOLEON COSTE: "Estudos" OP. 38.
- H. VILA-LOBOS: "Estudos" e "Preludios".
- L. MILÁN, L. NARVÁEZ, MUDARRA: Pavanas, Fantasías, Diferencias.
- J. DOWLAND: Fantasías.
- S.L.WEISS: Danzas das suites para laúde.
- J.S.BACH: Danzas das suites para laúde.
- F. TÁRREGA: "Recordos da Alhambra".
- AGUSTÍN BARRIOS: Valses
- J. RODRIGO: "Nos Trigais".
- ANTONIO LAURO: "Quatro Valses Venezolanos".
- L. BROUWER: "Eloxio da Danza". "Dous aires populares cubanos: Guaxira criolla e Zapateo".

10. Procedementos de avaliación e seguimento da programación didáctica

Seguindo as instrucións que se recollen no artigo 2º da orde do 8 de Febreiro de 2008 pola que se regula a avaliación e cualificación do alumnado que cursa as ensinanzas profesionais de música na Comunidade Autónoma de Galicia, e que indican que “[...] *la avaliación terá un carácter formativo e orientador do proceso educativo e proporcionará unha información constante que permita mellorar tanto os procesos coma os resultados da intervención educativa*[...]”, este departamento leva a cabo unha tripla avaliación: do proceso de aprendizaxe (que se desenvolveu no apartado correspondente de cada curso), da programación didáctica e da nosa labor docente.

O seguimento e avaliación das programacións será rexistrado por cada docente e tratado nas reunións periódicas do departamento, quedando constancia na acta daquelas desviacións e modificacións acordadas. Estas ideas e propostas de mellora serán incluídas na memoria final do departamento, xa que servirán de base para a elaboración da programación didáctica do vindeiro curso.

Por outra banda, a misión da Comisión de Coordinación Pedagóxica será a de garantir que as programacións didácticas dos distintos departamentos presenten coherencia secuencial entre todas elas, e indicar, se é o caso, as modificacións pertinentes que deberán ser realizadas polos departamentos.

Dende o Departamento de Guitarra para avaliar a nosa programación didáctica teremos en conta os seguintes aspectos:

- **Obxectivos:** Adecuación ás necesidades específicas do alumnado e do Proxecto Educativo do Centro
- **Contidos:** Validez na súa elección con respecto aos obxectivos plantexados e adecuación ao nivel do alumnado
- **Actividades:** Atención á diversidade das capacidades e adecuación aos intereses do alumnado e aos seus ritmos de aprendizaxe
- **Criterios metodolóxicos:** A adecuación e coherencia dos mesmos
- **Os medios e recursos:** Avaliación dos criterios para a elección dos medios e recursos didácticos e a súa adecuación aos obxectivos propostos.
- **A avaliación:** Comprobarase a idoneidade e a adecuación entre criterios de avaliación, técnicas e procedementos, así como entre os criterios de avaliación, contidos e obxectivos
- **Alumnado:** A relación co alumnado, ademais do clima de convivencia e traballo.

11. Procedementos para realizar a avaliación interna do departamento

Do mesmo xeito que se indica no punto anterior, a avaliación do labor docente supón un dos tres elementos a avaliar dentro do noso sistema educativo xunto co proceso de aprendizaxe e a programación didáctica.

Será misión do profesorado realizar a análise dos datos que obteña trala avaliación do alumnado e da programación didáctica para realizar as diferentes adaptacións ou adecuacións das estratexias metodolóxicas co fin de mellorar os resultados acadados.

Para levar a cabo este proceso contarase tamén coa análise das enquisas de satisfacción do alumnado como vía alternativa ás clases para obter datos directos relativos á súa función.

Nas reunións do departamento trataranse todos estes puntos ademais dos que o profesorado considere relevantes, sen descoidar aspectos como os recursos materiais e persoais dos que dispón o propio departamento para ofrecer unha ensinanza de calidade, trasladando á Comisión de Coordinación Pedagóxica todo aquilo que se estime oportuno.

12. ANEXOS

12.1 Probas de acceso 1º de grao profesional

Consultar o documento de información das probas de acceso ao Centro.

12.2 Probas de acceso a outros cursos

Consultar o documento de información das probas de acceso ao Centro.

12.3 Premios Fin de Grao

Segundo consta na lexislación vixente, os departamentos didácticos establecerán os criterios valorativos para a obtención do premio de fin de grao profesional.

12.3.1 Contidos da proba

- Presentación por parte dos aspirantes dun programa cunha duración comprendida entre os 20 e os 40 minutos, sendo 20 minutos a duración mínima para a proba.
- Inclusión dunha serie de obras que representen, cando menos, tres estilos diferentes, quedando excluídos desta particularidade os instrumentos nos que non sexa posible.
- Interpretación de memoria dunha das obras presentadas.
- Elaboración, por parte do aspirante, e posterior entrega na secretaría do Centro (con rexistro de entrada e mediante soporte informático) das notas ao programa elaboradas por el/a mesmo/a, cando menos con tres días de antelación á celebración da proba, non recolléndose ningunha fóra de prazo sen a debida xustificación, que será atendida a criterio da Dirección do Centro. Estas notas ao programa seguirán Máximo dun folio con 3.750 caracteres en formato "DIN A4".

12.3.2 Criterios de avaliación

- Realizar unha interpretación musical de calidade acorde ás esixencias da proba.
- Presentar un programa coherente en relación aos contidos expostos.
- Interpretar un programa que presente obras de diferentes épocas e/ou estilos cunha dificultade acorde ao nivel.

12.3.3 Criterios de cualificación

A determinar por o centro

12.4 Procedementos e ferramentas de avaliación

Folla de calibración para audicións e/ou probas instrumentais.

Indicadores	Porcentaxe	Nota
Hábito postural e control da respiración	20%	
Adecuación á partitura	20%	
Calidade do son e/ou afinación	20%	
Interpretación	25%	
Actitude	15%	